БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 165 (396)

20 АВГУСТ ШАНБА 1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Совет Иттифоқида (1-нчи бет).

КПСС XX С'ЕЗДИ ШАРАФИГА (1-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: **И. Йўлдошев.** — Район партия комитети жамоат маҳсулдор чорвачилигини ривожлантириш учун курашда (2-нчи бет).

ФЕЛЬЕТОН: **М. Икром, С. Нестерович.** — Маданият саройидаги юлғичлар (2-нчи бет).

ОҒИР САНОАТИМИЗНИНГ ИЛҒОР КИШИЛАРИ: **Ш. Тоҳиров.** — Яна жонажон касбда (2-нчи бет).

Ғўзани ер шароитига қараб табақалаб суғориш ҳосилга-ҳосил қўшади.—Ш. Додожонов. — Ғанимат кунлардан унумли фойдаланамиз (3-нчи бет).

А. Абубакиров, Ш. Кузанбоев. — Уртачирчиқда шов-шув кўп, амалий иш оз (3-нчи бет).

Совет ҳукумат делегациясининг КХДРда бўлиши (4-нчи бет).

Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланишга бағишланган халқаро илмий-техника конференцияси (4-нчи бет).

АҚШнинг қишлоқ хўжалик делегацияси Қозоғистоннинг қўриқ ерларида (4-нчи бет).

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ: **З. Каримов.** — Дизентерия ва унга қарши кураш (4-нчи бет).

Т. Унабоев. — Халқ талантларининг ижодий кўриги (4-нчи бет).

Сувчи — мўл ҳосил тўплашда марказий фигура

Областимиз пахтакорлари мамлакатга тобора кўпроқ пахта етказиб бериш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларининг бажарилишини та'минлайдиган даражада мўл ҳосил етиштириш учун шу кунларда зўр ғайрат блан меҳнат қилмоқдалар. Пахта далаларида йил бўйи қилинган фидокорона меҳнатнинг натижаси тўпланадиган — хирмон кўтарадиган пайт яқинлашмоқда. Ана шундай ҳал қилучи ва мас'улиятли кунларда ғўза қатор ораларида ўтказилган ҳарбир культивация, чопиқ ва суғориш шона ва тугунчаларнинг кўпроқ тутиб қолишини, кўсакларнинг солмоқдор бўлиб етилишини ва пахтанинг барвақт очилишини та'минлайди.

Ҳосилга-ҳосил қўшиш, уни сақлаб қолишда сўнгги ҳал қилучи давр ҳисобланган август ойида ғўзани ўз вақтида суғориш мўл ҳосил тўплашда жуда катта аҳамиятга эгадир. Ма'лумки, август ойида ҳосилнинг юқори ва отбор сортларга қабул қилинадиган энг қимматли қисми вужудга келтирилади. Агар шу ойда ғўзалар чанқатиб қўйилса, уларни бегона ўт босишига, зарарли ҳашорат ва касалликлар тарқалишига йўл қўйилса шона ва тугунчалар тўкилиб кетади. Бу эса ҳосилнинг анча камайишига сабаб бўлади. Шунинг учун ҳам илғор колхозлар мўл ҳосил усталарининг тажрибаларига суяниб, суғоришни ҳарбир участкадаги ғўзанинг аҳволига ва ер шароитига қараб табақалаштирилган ҳолда ўтказмоқдалар.

Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг а'золари ғўза парваришини кизғин давом этдириш блан бирга ҳарбир участкадаги ғўзани талабига қараб ўз вақтида қондириб суғориш орқали мўл ҳосил тўпламоқдалар. Колхоз далаларида етук кўсаклар кун сайин кўпаймоқда. Бу ерда сувчиларнинг меҳнатига жуда катта баҳо берилмоқда. Яқинда колхоз правлениеси колхозда ишлаётган 150 га яқин сувчини тўплаб улар блан махсус йиғилиш ўтказди. Йиғилишда ҳаводаги ва тупроқдаги ҳарорат жуда баланд бўлган ҳозирги вақтда суғоришни агротехника қоидалари асосида намунали ўтказиш, сувдан тўғри ва унумли фойдаланиш, сувчиларнинг самарали ишлашлари учун барча шароитларни яратиб бериш зарурлиги алоҳида кўрсатилди. Уста сувчилар ўз тажрибаларини сўзлаб бердилар. Бу тадбир колхозда суғоришни намунали ташкил қилишга, сувчиларнинг ишдаги мас'улиятини оширишга ва сувдан тежаб-тергаб фойдаланишга ёрдам бермоқда.

Сувчи—мўл ҳосил учун курашда, ҳосилнинг тақдирини ҳал қилишда марказий фигурадир. Унга эрта кўкламдан буён тер тўкиб вояга етказилаётган ғўзаларнинг шона ва тугунчаларини сақлаб қолиш, кўсакларнинг солмоқдор бўлишини та'минлашдек шарафли ва мас'улиятли вазифа топширилган. Августнинг жазирама иссиқ кунларида сувчи томонидан эгатлар бўйлаб оқизилаётган ҳарбир литр сув ғўзаларнинг барқ уриб ривожланишига, кўсакларнинг янада тўлишишига ва ҳосилнинг тобора кўпайишига ёрдам беради. Сувчи — пахтадан мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшаётган колхоздаги катта кучдир. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз сувчиларнинг ишига жуда катта баҳо бермоқда. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг энг яхши сувчиларни рағбатлантириш мақсадида «суғориш мастери» деган фахрий унвон ва значок та'сис этганлиги бунинг ёрқин далилидир.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети Ўзбекистон ССРнинг барча колхозчиларига, совхоз ва МТСларнинг ишчиларига, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигининг барча мутахассисларига қарата ёзган Мактубларида суғоришни тўғри ташкил этиш шу кунларда ғўза парваришидаги ҳал қилучи вазифалардан бири эканлигини алоҳида та'кидлаб кўрсатдилар. Мактубда бундай дейилади:

«Колхоз ва совхозларда шу кунларда берилаётган сувдан ғўзани кеча-ю-кундуз суғориш учун мумкин қадар унумли фойдаланиш лозим. Ҳарбир литр сувнинг қадрига етиш, ҳамма жойда суғоришни эгатлар орқали бутун сутка давомида ва сифатли ўтказиш, сувнинг нобуд бўлишига, зовур йўл ва бекорчи ерларга оқизилишига йўл қўймаслик шарт. Ҳарбир колхоз ва совхозда суғоришни тўхтовсиз ўтказиш учун зарур миқдорда доимий сувчилар ажратиш лозим. Ғўзани суғоришга энг уста сувчилар белгилаб қўйилиши керак. Сувчи — колхозда катта фигурадир».

Бироқ, очиқ э'тироф қилиш керакки, кўп жойларда сувдан фойдаланиш ва ғўзани агротехника қоидаларига мувофиқ суғоришда катта камчиликларга йўл қўйилмоқда. Октябрь, Юқоричирчиқ, Уртасарой ва Уртачирчиқ районларида ғўзани суғориш, культивация ва чопиқ қилиш сур'ати жуда қониқарсиз бораётир. Бу райондаги кўпчилик колхозлар суғориш юзасидан берилган топшириқни сурункасига бажармаётирлар. Юқоричирчиқ районидаги Жамбул номли, «Ленинизм» ва Андреев номли колхозларда ғўзалар ҳосил олишдан кечикаётгани устига, бор шона ва тугунчаларини ҳам тўкиб юбормоқда. Янги йўл, Чиноз, Сирдар'ё районларидаги айрим колхозларда «ғўзалар ўсиб, бир-бирига туташиб қолди» деган баҳона блан культивацияни тўхтатиб қўйиш ҳоллари юз бермоқда.

Шу кунларда мусобақадош Андижон область пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси областимизнинг колхоз ва совхозларида пахтадан мўл ҳосил етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятнинг бажарилишини текширмоқда. Мусобақадошларнинг текшириш якунлари кўпгина колхоз ва совхозларда ғўза парваришини сусайтириб юборилганлигини, ленинободлилар аниқлаган камчиликлар секинлик блан тузатилаётганлигини кўрсатмоқда. Ба'зибир колхоз раҳбарлари дастлабки тўпланган ҳосилдан мағрурланиб, бутун август ойи давомида ҳосилга ҳосил қўшиш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга оширмаётирлар. Область сув хўжалиги бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Полвонов) ва унинг жойлардаги органлари эса сувдан тўғри ва тежаб фойдаланиш устидан қаттиқ контроль ўрнатмаётирлар.

Сувдан фойдаланиш ва ғўзани қондириб суғориш масаласига енгилтаклик ва мас'улиятсизлик блан қаровчи кишилар қаттиқ жазоланиши керак. Сувни исроф қилиш, ғўзани бостириб суғориш жиноятдир! Шу блан бирга ғўзани чанқатиб қўйишга, суғорилган ерларни ўз вақтида культивация ва чопиқ қилишни тўхтатиб қўйишга мутлақо йўл қўймаслик керак.

Ғўзани табақалаб суғориш ҳосилга — ҳосил қўшади. Шунинг учун ҳарбир участкада ғўзанинг аҳволига, ер шароитига қараб суғоришни ташкил этиш, суғориш вақтида агротехника қоидаларига қаттиқ риоя қилиш лозим. Ғўзани сувдан қолдириш ёки бўлмаса уст-устига суғориб, ғовлатиб юбориш сингари ҳолларга қат'ий чек қўйиш керак. Бундан буён ҳавонинг яна исиши кутилади. Шу сабабли ҳарқандай шароитда ҳам ғўзани аҳволига қараб суғоришни давом этдириш зарур.

Суғоришни намунали ташкил қилишда илғор сувчиларнинг иш тажрибаларини оммалаштириш жуда катта роль ўйнайди. Областимизнинг колхоз ва совхозларида ғўзани агротехника талабларига мувофиқ сифатли қилиб суғораётган, пахтадан мўл ҳосил етиштиришга катта ҳисса қўшаётган юзлаб моҳир сувчилар бор. Маҳаллий партия, совет ва комсомол ташкилотлари, колхоз правлениелари илғорларнинг иш методларини кенг оммалаштиришлари, энг яхши колхозчилар ва совхоз ишчилари ҳисобига сувчилар сафини тўлдиришлари керак. Суғоришни икки сменада — кечаю-кундуз ташкил қилиш, сувчиларнинг унумли ишлашлари учун зарур бўлган барча шароитларни яратиб бериш зарур.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Мактубида август ойида ғўза парваришини тинмай давом этдириш юзасидан муҳим кўрсатмалар берилган. Область, район партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг вазифаси — Мактубда белгиланган тадбирларни тўла-тўкис амалга оширишдан, август ойи ичида ғўзани яна бир марта юқори сифатли парвариш қилиб, социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштиришни та'минлашдан иборатдир.

Машина ишлабчиқариш технологияси яхшиланмоқда

Чирчиқдаги «Средазхиммаш» заводининг коллективи КПСС XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, машиналар ишлабчиқариш технологиясини ихчамлаштирмоқда. Бу тадбирни амалга оширишда заводнинг технолог ва конструкторлари актив иш олиб бораётирлар. Шу вақтгача химия аппаратлари тайёрлаб келаётган цех коллективи заказни бажаришда унга кетадиган листли металларни ўзлари бичар эди. Бунда металлнинг кўп қисми чиқиндига чиқиб кетарди. Корхонанинг технология бўлими цех ишчиларига муҳим заказларни бажаришда фойдаланишлари учун металл листларини бичиш ва уни рационал жойлаштириш йўлини топиб берди. Натижада ҳозир 20 процентгача металл жамғариладиган бўлди.

Завод инженерлари шамол берувчи труба ишлабчиқариш технологиясини қайта ишлаб чиқдилар. Улар труба линиясига ярим автомат ва тўла автоматлашган янги ускуналар, механизациялаштирилган ёрдамчи процесслар ўрнатдилар. Бу блан шамол берувчи трубанинг ишлабчиқаришдаги меҳнат унумдорлиги 5 марта ошадиган бўлди.

Шунингдек, турли янги ускуналарни заводнинг бошқа цехларига ҳам ўрнатиш ишлари жорий қилинмоқда. Химия аппаратлари корпусини пайванд қилиш тўлиқ автоматлаштирилмоқда. Механик усул блан ишлабчиқарилаётган 200 дан ортиқ деталь штамповка ёрдами блан тайёрлашга кўчирилди. Шу кунларда заводда 6 хил янги аппаратурани ишлабчиқариш учун тайёргарлик кўрилаётир. Бу тадбирни амалга ошириш учун турли технологик тадбирлар белгиланомоқда.

Совет Иттифоқида

Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йили олдидан

ХАБАРОВСК, 18 август. (ТАСС). Шаҳар партия ташкилотлари партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилига тайёргарлик кўрмоқдалар. Корхоналарнинг кўпчилигида ва кўпгина муассасаларда сиёсий мактабларга, тўгаракларга, семинар группаларига ўқучи-тингловчилар қабул қилиш тамомланди.

Коммунистларнинг талайгина қисми ўтган йиллардагидек бу йил ҳам маркс-ленинча назарияни мустақил ўрганишни истаганлигини билдирди. КПСС шаҳар ва район комитетларининг, йирик заводларнинг партия кутубхоналарида 11 лектория очилади. Бу лекторияларда маркс-ленинча назариянинг айрим масалалари юзасидан лекциялар ўқилади.

Партия, совет ва хўжалик активи учун сиёсий иқтисодий ва саноат корхоналарининг экономикасини ўрганиш юзасидан семинар группалари ташкил этилади. Машғулотлар ўтказиш учун олий ўқув юртларининг ўқитучилари, корхона ва муассасаларнинг экономистлари жалб этилади.

Отбосар — Бараккўл ўртасида янги линия

АКМОЛИНСК, 17 август, (ТАСС). Бу ерда областьда қурилаётган янги магистраллардан биринчиси Отбосар—Бараккўл ўртасидаги тор изли темир йўл ишга туширилди. Бу йил катта узель бўлган Отбосарни узоқ ерлардаги совхозлар, колхозлар ва МТСлар блан боғлади.

Кўкчитов—Володарск, Отбосар—Красно знаменская ва Есиль—Ломоносовская магистраллари ҳам ишга тушириш арафасида турибди. Янги магистраллар локомотивлар ва вагонлар блан та'минланган. Чўлда темирйўл посёлкалари, Советская, Ковильная, Хлебная деган ва бошқа катта дон ортиш станциялари барпо этилди.

200 минг турист ва экскурсиячилар

КИСЛОВОДСК, 17 август, (ТАСС). Шимолий Кавказнинг йўллари ва тоғ сўқмоқлари шу кунларда ғоят гавжум. ВЦСПС Шимолий Кавказ турист-экскурсия бошқармасининг туристлик базаларидан ҳаваскор саёҳатчилар группалари сафарга жўнади. Кисловодскдан чиққан ана шундай группалардан бири Бермамит тоғи чўққиларига томон синаш походи уюштирди. Нальчикдан чиққан туристлар Эльбурс баланд тоғи маршрути бўйича жўнадилар. Тебердали ёшлар денгиз сатҳидан 2 минг метрдан ортиқ баландликда бўлган Бедук кўлига чиқдилар.

Ҳозирги вақтда бир мингдан ортиқ меҳнаткаш ўз отпускасини Шимолий Кавказнинг саккизта туристлик базаларида ўтказмоқда. Ҳаваскор саёҳатчиларни Кавказ минераль сувлари райони, Кабарда тоғлари, Ҳарбий-Сухуми йўлидаги манзарали жойлар ғоят қизиқтирмоқда. Шимолий Кавказ туристлик-экскурсия бошқармаси йил бошидан буён 200 минг кишига хизмат кўрсатди.

Дизель-электроходнинг арктика сафари

МАГАДАН, 18 август, (ТАСС). Музликларда сузиш учун мувофиқлаштирилган «Лена» дизель-электроходи Архангельскдан Шимолий денгиз йўли орқали Нагаево портига келди.

Дизель-электроход йўл-йўлакай Чукотка меҳнаткашлари учун саноат ва озиқ-овқат товарлари келтирди.

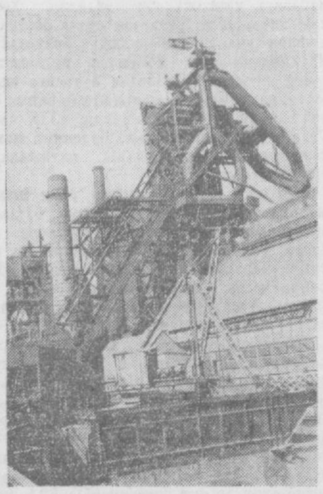

Ворошиловград области. Ворошилов номли металлургия заводида энг янги ускуналар блан жиҳозланган, юқори кучдаги газ босими блан ишлайдиган янги домна печи фойдаланишга топширилди. **Суратда:** янги домна печи.
Н. Крилов фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

Акмолинск области қўриқ очиш планини ошириб бажарди

ОЛМАОТА, 17 август. (ТАСС). Акмолинск областининг колхозлари ва совхозлари келгуси йил ҳосили учун қўриқ ва бўз ерларни ҳайдаш топшириғини анча ошириб бажардилар. Улар 1.641 минг гектар ерни ҳайдадилар. Бу миқдор планда кўрсатилганидан 340 минг гектар ортиқдир.

Областьда икки йил ичида жам'и бўлиб 3.287 минг гектар қўриқ ер ҳайдалди. Бу, буғдой ва маккажўхори етиштиришни кескин суратда кўпайтириш имконини берди. Областьда экин майдонлари икки ярим марта кенгайди.

Янги қўриқ массивларини ҳайдаш давом этмоқда.

Пахтакорлар меҳнат кунлари учун аванс олмоқдалар

БОКУ, 18 август. (ТАСС). Сафаралиев районининг колхозларида пахтакорларга ой сайин аванс берилмоқда. Масалан, Маленков номли колхознинг жорий счётига аванс тўлаш учун бир миллион сўмга яқин маблағ олинди. Колхоз ҳар меҳнат куни юзасидан ўн сўмдан кўпроқ аванс бермоқда. Районда ҳарбир меҳнат куни учун ўртача ҳисобда саккиз сўмдан пул берилади.

Аванс беришдаги янги тартиб пахтакорларнинг иш унумини ғоят оширди. Ғўза парвариши янада яхшиланди. Район далаларида ғўзанинг олтинчи комплекс парвариши тугалланди. Мўл ҳосил етиштирилди.

Электр моторли 36 мингта тикув машинаси

ПОДОЛЬСК, 19 август. (ТАСС). Подольск механика заводи ўз цехларида ҳозиргача электр моторли 36 мингта тикув машинаси тайёрлаб чиқарди. Завод бу машиналарни шу йилнинг иккинчи кварталида чиқарабошлаган эди. Бу машиналар тикучини қўл меҳнатидан озод қилади. Бу машиналар 40 ваттли ўртача электр мотор блан та'минланган. Ундаги реостат ғилдиракнинг бир минутда айланишини 1200 мартагача етказиш имконини беради.

Уй-рўзғор ишлари блан шуғулланучи аёллар ўртасида ҳозирдаёқ жуда машҳур бўлган бу машинадан бу йил завод 120 мингтага яқин тайёрлаб чиқаради.

Баланд тоғли жойларда қўриқ ерлар ўзлаштирилмоқда

МУРҒОБ, (Тоғли Бадахшон автоном области), 17 август, (ТАСС). Мамлакатда энг юқори тоғли ерга жойлашган Мурғоб МТСининг механизаторлари Олойдаги қўриқ ерларни ҳайдайбошладилар. Ҳаммаси бўлиб 600 гектар қўриқ ер очилади. Бу, Памир колхозларининг Олойдаги экин майдонларининг ярмини ташкил этади.

Ўзлаштирилаётган ерларга арпа, шоли, кўпйиллик ўтлар ва бошоқли экинлар экилади. Мурғоб МТСи механизаторлари томонидан шу йил қурилган суғориш каналлари ўзлаштирилаётган ҳамма майдонни сув блан тўғри та'минлаш имконини беради.

Пахтани қисқа муддатларда нобуд қилмай йиғиб-териб оламиз

БОКУ, 16 август. (ТАСС). Озарбайжонда пахтадан мўл ҳосил етилмоқда. Пахта йиғим-терими бошланишига саноқли кунлар қолди. Озарбайжон ССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари А. Халилов ТАСС мухбири блан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

Бу йил — Озарбайжонли пахтакорлар учун алоҳида хусусиятга эга бўлган йилдир. Катта майдонларда ғўза квадрат-уялаб жойлаштирилди ва қатор оралари икки томонга қараб — кўндалангига ҳамда узунасига қараб ишланди. Янги агротехника усулининг афзалликлари яққол кўриниб турипти.

Колхозлар ва МТСлар янги усулда етиштирилаётган массивлардаги пахта ҳосилини терабошлайдилар. Бу эса ҳосилнинг асосий қисмини энг яхши муддатларда териб олиш имконини беради.

Бу йилги кузнинг бошқа яна бир хусусияти шундан иборатки пахтани териш ва тозалаш ишида механизациядан фойдаланиш ҳажми ошади. Далаларда ўтган йилдагига нисбатан 30 процент кўп пахта териш машиналари ишлайди. Бу, пахта майдонининг тўртдан уч қисмида ҳосилни териб олишни механизациялаш имконини беради.

Пахта териш машиналари группа блан ишлаш методига ўтказилади. Республика қишлоқ хўжалик министрлигининг мутахассислари ҳозирги вақтда пахта териш машиналаридан тор қаторларда фойдаланиш учун уларни қайта жиҳозлаш юзасидан семинарлар ва кўргазмали ишлар ўтказмоқдалар, ҳайдовчиларга кўрак чувиш агрегатларининг машинистлари блан ҳамкорликда группа методи блан ишлашга ўргатмоқдалар. Ўтган йили пахтани машина блан териш усталари айланма усулни муваффақият блан қўлландилар.

Пахтани ҳавода қуритиш учун кўп колхозларда асфальтланган майдончалар тайёрланмоқда, 300 тага яқин газ блан ишлайдиган сушилкалар қурилмоқда. Колхозларга юз мингларча этаклар, терим олдидан баргларни тўкдириш учун заҳарли дорилар юборилди. Республикада колхозлар ва МТСларнинг йиғим-теримга тайёрлиги, заводлар ва пунктларнинг янги ҳосилни қабул қилиб, олишга тайёрлиги ўзаро текширилмоқда.

Озарбайжон пахта далаларининг меҳнаткашлари мўл пахта ҳосилини тез ва нобуд қилмай йиғиб-териб олишга қат'ий қарор берганлар.

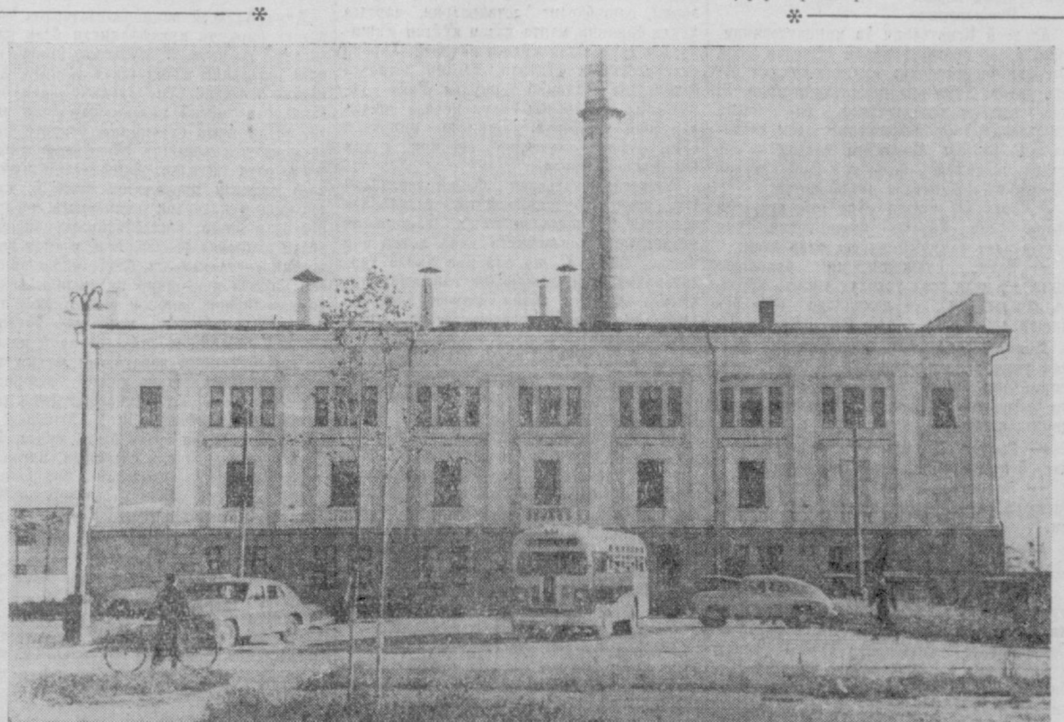

Суратда: СССР Фанлар Академияси атом электростанцияси биносининг кўриниши.
(ТАСС фотохроникаси).

КПСС XX с'езди шарафига

2200 киши бешйиллик топшириғини бажарди

Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари мавжуд резервлардан рационал фойдаланиш натижасида меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва унинг таннархини камайтиришга муваффақ бўлмоқдалар. Етти ойлик планни муддатидан илгари бажарган коллектив август ойининг ўн кунлик топшириғини ҳам ошиғи блан адо этди.

Ўнкунлик ичида пландан ташқари 7 минг метр газмол, 33 минг метр хомсурип, 7 минг ғалтак ип, 200 минг калава мулена ишлаб чиқарилди. Илғор ишчилардан Иванова, Зокирова, Еригина, Ёрмуҳамедова ўртоқлар ўзаро социалистик мусобақа асосида меҳнат қилиб, смена топшириқларини доимо ортиғи блан бажармоқдалар. Корхонанинг илғор тўқучиларидан 2.200 дан ортиқ киши бешйиллик топшириқни муддатидан илгари бажариб, 1956 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Комбинат коллективи КПСС XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, бешйиллик планни муддатдан илгари бажариш ва пландан ташқари бирнеча юз минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан олинган мажбуриятни бажариш учун ғайратига-ғайрат қўшиб, фидокорона меҳнат қилмоқда.

ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚ ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ

Тошкент 2-нчи трамвай депосида яримйиллик ишлабчиқариш планининг бажарилиши якунланди. Ярим йиллик ишлабчиқариш топшириқларини бажаришда токарь Горбунов ва слесарь Юнусов ўртоқлар социалистик мусобақа ғолиби бўлиб чиқдилар. Улар юксак ватанпарварлик блан ишлаб, 1955 йил ишлаб чиқариш топшириқларини ортиғи блан бажардилар. Ҳозир бу илғорлар 1956 йил ҳисобига ишлаётирлар.

КЎМИРЧИЛАР БЛАН ТЕМИРЙЎЛЧИЛАРНИНГ ҲАМКОРЛИГИ

ОҲАНГАРОН, 18 август, (ЎзТАГ). Кеча Оҳангарондан Қизилтўқимачи станциясига кўмир ортилган оғир юкли состав келди. Бу блан Тошкент магистралида кўмир ортиш саккиз ойлик плани бажарилди.

«Узбекуголь» трестининг шахтёрлари ва Оҳангарон темирйўлчилари КПСС XX с'езди шарафига мусобақани кучайтириб, кўмир қазиш ва ташиш топшириқларини ошириб бажармоқдалар. Улар август ойининг биринчи ярмида саноат ва транспорт корхоналарига пландан ташқари 13 минг тоннага яқин ёқилғи бердилар.

Темирйўлчиларнинг аниқ ишлаши туфайли станцияларда вагонларнинг бекор туриши нормадагига нисбатан 0,4 соат камайтирилди. Оҳангарон кўмирининг 50 процентдан ортиқроғи маршрутлар блан жўнатилмоқда.

Оҳангарон кончилари йил охиригача пландан ташқари 60 минг тоннадан ортиқ кўмир қазиб чиқариш, темирйўлчилар эса бу кўмирни ташиб бериш мажбуриятини олдилар.

ҚАСАБА СОЮЗ МАДАНИЯТ АКТИВИНИНГ КЕЧАСИ

17 августда Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинатининг Маданият саройида шаҳар касаба союз маданият активининг кечқурунги йиғилиши бўлди.

Кеча партия XX с'ездига тайёргарлик муносабати блан касаба союз маданий-оқартиш муассасаларининг ишларини кучайтириш масаласига бағишланган эди. Бу масала ҳақида Узсовпроф секретари И. М. Парамошкин доклад қилди. Маданият саройининг директори В. С. Ефимова партия с'ездига тайёргарлик кўрилаётган кунларда Сарой томонидан ўтказилаётган тадбирлар ҳақида гапириб берди. Бу ерда ишлабчиқариш илғорлари ва новаторларининг тематик кечалари тез-тез бўлиб туради. Махсус стендларда партия XX с'ездини муносиб кутиб олиш учун бўлаётган мусобақада янги ютуқларга эришган энг яхши тўқимачиларнинг муваффақиятлари ёритилади. Корхоналарнинг цехларида Маданият саройининг агитбригадаси тамошалар кўрсатмоқда.

Узсовпроф маданий-маиший бўлимининг мудири А. И. Иброҳимов ўз сўзида ишчи ва хизматчилар бадиий ҳаваскорлиги республика кўригига кўрилаётган тайёргарлик ҳақида аҳборот берди. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Район партия комитети жамоат маҳсулдор чорвачилигини ривожлантириш учун курашда

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети январь Пленуми чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишда қишлоқ меҳнаткашлари олдига улуғвор вазифалар қўйди. Пленумнинг қарорларида жамоат чорвачилигини зўр бериб ривожлантириш, ем-хашак етиштиришни анча кўпайтириш, чорвачиликда меҳнатни кўп талаб қиладиган процессларни кенг миқ'ёсда механизациялаштириш, силос иншоотлари ва чорвачилик биноларини қуриш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланган.

Чиноз район партия ташкилоти КПСС Марказий Комитети Пленуми томонидан қишлоқ хўжалиги ва жамоат чорвачилигига раҳбарлик қилиш соҳасида партия ташкилотлари олдига қўйилган вазифаларни бажаришга бутун э'тиборини жалб қилди ва шу ўтган давр ичида Пленум қарорларини бажариш юзасидан бирқанча тадбирларни амалга оширди.

Чорвачилик районимиз экономикасида пахтачиликдан сўнг асосий ўринни тутади. Район колхозлари томонидан ҳар йили олинадиган даромадларнинг бирқисми чорвачиликдан келади. Бу йил колхозларимизнинг чорвачиликдан 2,5 миллион сўмдан ортиғроқ даромад қилишлари кўзда тутилади. Бу ўтган йилларда олинган даромадлардан анча ортиқдир. «Қизил Октябрь», Будённий номли ва «XIX партс'езд» колхозлари чорвачиликдан айниқса кўп даромад оладилар.

Колхоз фермаларидаги чорва молларининг сони ҳамма турлари бўйича йилдан-йилга ошиб бормоқда. Ўтган йилга қараганда фермалардаги қўй-эчкиларнинг сони 18 процент, сигирларнинг сони 20 процент ,чўчқаларнинг сони 60 процент, паррандаларнинг сони икки марта ортди.

Чорва молларини бинолар блан тўла равишда та'минлаш мақсадида колхозларда чорвачилик бинолари қуриш қизғин тус олди.

Чорва моллари сонининг йилдан-йилга ошиб бораётгани ва ундан олинадиган маҳсулот ҳамда даромадларнинг миқдори ўсиб бораётганига қарамай, чорвачиликни ривожлантиришда ўтган йилларда кўп хато ва камчиликларга йўл қўйилди. 1954 йили районда чорвачилик маҳсулотлари топшириш плани бажарилган бўлсада, қўй-эчки ва қорамоллардан қўзи, улоқ ва бузоқ олиш планлари бажарилмади. Юз бош она қўйдан 90 бош ўрнига фақат 55 бош қўзи ва юз сигирдан 85 бош ўрнига 45 бош бузоқ олинди, холос. Йил давомида бирнеча юзлаб бош қўй-эчки ва қорамоллар касаллик, ем-хашакнинг етишмаслиги, қишлов жойларининг ноқулайлиги туфайли нобуд бўлди.

Жамоат чорвачилигини ривожлантиришда бундай хато ва камчиликларнинг рўй беришга асосий сабаб шуки, КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорларида кўрсатиб ўтилганидек, район партия комитети чорвачиликни ривожлантириш масаласига етарли раҳбарликни та'минламай, иккинчи навбатга суриб қўйган эди. Колхоз раҳбарлари, қишлоқ хўжалик органларининг чорвачилик соҳасида олиб борган ишлари чуқур анализ қилинмади, уларга кундалик йўл-йўриқ бериб турилмади. Чорвачилик фермаларида ишлаш учун кадрлар танлашга э'тибор берилмади. Раҳбарлик постларига ишни яхши билмайдиган, ишда жонкуярлик кўрсатмайдиган кишилар кириб қолган, ферма мудирлари, чўпонлар ва ферманинг бошқа ходимлари ичида ўз ишини уддалайолмайдиган кишилар кўп учрар ва улар чорвачиликдан олинадиган маҳсулот миқдорини ҳамда молларнинг сонини ошириш бўйича белгиланган планларнинг бажарилишини та'минлаш учун курашмас эдилар.

Чорвачилик фермаларида ишлаётган чўпонлар ва бошқа ходимлар учун моддий-маиший шароитларни яратиб бериш, улар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, маданий хизматни яхшилаш, социалистик мусобақани кенгайтириш, илғор чорвадорларнинг яхши иш тажрибаларини оммалаштириш каби муҳим ишларга кам э'тибор бериб келинди.

Колхозларнинг чорвачилик фермаларида ҳисобот ишлари устидан контроллик бўш эди. Молларнинг яхши парвариш қилинмаганлиги натижасида улардан кам маҳсулот олинди. 1954 йилда ҳарбир соғин сигирдан олинган сут планга нисбатан фақат 53 процентни ташкил қилди. Шунингдек, ўтган йили чорвачилик учун бинолар қуриш плани ҳам бажарилмади.

Район партия ташкилоти томонидан жамоат чорвачилигини ривожлантириш соҳасида 1955 йилда кўрилган ва кўрилаётган тадбирлар мавжуд камчиликларни йўқотиш, чорва моллари сонини ошириш планини бажариш, чорвачиликнинг маҳсулдорлигини оширишда ўзининг дастлабки натижаларини бермоқда.

Шу йил 1-нчи июльгача ҳар юз сигирдан олинган бузоқлар сони ўтган йилгидан 9 бош, юз бош она қўйдан олинган қўзилар сони 19 бош ортиқдир. Район колхозлари қўй-эчки, чўчқа ва паррандалар сонини кўпайтириш планини ортиғи блан бажаришга эришдилар. Энди улар олдида қорамоллар планини ҳам тўла равишда бажариш вазифаси турибди.

Ўтган йилларда жамоат чорвачилигини ривожлантиришда ем-хашак базаси вужудга келтирилмаганлиги асосий тўсиқ бўлганлигини назарда тутиб, бу йил мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш учун кураш кучайтирилди.

1955 йил планига мувофиқ чорва моллари учун жам'и 15142 тонна хашак тайёрланиши керак. Шундан 10299 тонна хашакни молларнинг қишлови учун тайёрлаш белгиланган. Колхозлар йил бошидан буён 8 минг тоннадан ортиқ хашак тайёрладилар ва бу иш ҳозир қизғин давом этмоқда.

Хашакни тайёрлашда механизмлардан кенг фойдаланилди. 4500 тоннага яқин беда ва 680 тоннадан ортиқ табиий ўтлар машина блан ўриб олинди. Бу эса кўп одам кучи ва меҳнат кунини тежаш имкониятини берди.

Район колхозлари ҳаммаси бўлиб 2300 гектар беда майдонига эгадирлар. Шундан олмошлаб экиш планига мувофиқ 1008 гектар ерга янги беда экилган. Колхозлар бу йил эски беданинг ҳар гектаридан 75 центнердан беда олиш, бунинг учун бедаларни йил давомида 4 марта ўриш, янги бедаларни эса 2 марта ўриб, 40 центнердан беда олиш мажбуриятини олганлар.

Маленков номли, Ленин номли, Сталин номли колхозлар ўз мажбуриятларини бажариш учун курашиб, шу кунгача бедаларни 3 мартадан ўрдилар ва ҳарбир гектар ердан 70 центнердан беда олишни та'минладилар. Колхозлар бедапояларни яхши парвариш қилиб, уларни яна камида 2 марта ўриш ва 3400 тоннадан ортиқ беда тайёрлаш, бутун имкониятлардан фойдаланиб, моллар учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш учун астойдил курашмоқдалар.

Бу йил колхозлар 400 гектардан ортиқ майдонга маккажўхори экдилар. Ҳозир маккажўхори ва ўтлардан силос бостириш ишлари қизитиб юборилди. Колхозларда МТС ёрдами блан 28 силос иншоотлари тайёр қилинди. Шулардан 5 тасига силос бостирилди. Силос бостиришга биринчи бўлиб киришган Сталин номли, «XIX партс'езд», «Қизил Октябрь», Буденний номли колхозлар бу соҳада яхши натижаларга эришмоқдалар.

Колхозлар силос бостириш учун маккажўхорини ўриб олиш блан бирга, бўшаган ерларга иккинчи марта маккажўхори экдилар. Район бўйича 370 гектар ерга иккинчи марта маккажўхори экилмоқда. Иккинчи марта экилган маккажўхорилар ҳозир текис ундириб олинди ва уларни парвариш қилиш бошланди.

Чорва моллари бу йил яхши парвариш қилинмоқда. Колхозларда 540 бош сигир қўлда боқилаётир. Бу метод сигирлардан соғиб олинадиган сут миқдорини анча ошириш имкониятини берди. Ўтган чорвачилик йилида ҳарбир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 317 литрдан сут соғиб олинган бўлса, бу йил ҳозиргача ҳарбир сигирдан соғиб олинган сут ўрта ҳисобда 524 литрга тўғри келади. Будённий номли, «Қизил Октябрь» колхозлари ҳарбир соғин сигирдан 822 литрдан, Сталин номли колхоз 600 литрдан сут соғиб олиб, анча юқори кўрсаткичларни қўлга киритдилар.

Броқ, шуни э'тироф қилиш керакки, район партия ташкилоти жамоат чорвачилигини ривожлантиришдаги камчиликларни ҳали тўла-тўкис тугатишни та'минлагани йўқ.

Чорва молларининг сонини кўпайтириш плани ҳамма турлар бўйича бажарилган эмас, ем-хашак тайёрлаш, силос бостириш ишлари ниҳоят чўзиб юборилмоқда. Давлатга чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш бўйича район областьнинг олдинги районлари қаторидан мустаҳкам жой олгани йўқ. Чорвачилик бинолари қуриш плани ҳам тўла бажарилган эмас.

Район партия ташкилоти ана шу камчиликларни тугатиш, чорва моллари учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш, қишлоқ хўжалигида етакчи тормоқ бўлган пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил етиштириш учун курашиш блан бирга, меҳнаткашларнинг бутун кучини чорвачиликни ривожлантириш бўйича Партия ва Ҳукуматимиз томонидан район олдига қўйилган вазифаларни тўла ва ошириб бажариш учун курашга сафарбар қилмоқда.

И. ЙЎЛДОШЕВ,
Чиноз район партия комитетининг секретари.

Аҳоли учун лекторий

Илмий ва сиёсий билимларни тарқатувчи жамиятнинг Чирчиқ шаҳар бўлими Сталин номли электрохимия комбинати коммунал-тураржой бўлимига қарашли 2-нчи уй-жой бошқармаси ҳузурида доимий лекторий ташкил қилди.

Лекторий ташкил қилингандан буён ўтган қисқа муддат ичида «Совет кишисининг ма'навий қиёфаси», «Маяковский — тинчлик курашчиси», «Халқаро аҳвол ҳақида» ва бошқа темаларда лекциялар ўтказилди. Лекция ўқишга Рамазонов, Лубина, Ксендзов ва Лушников ўртоқлар каби малакали лекторлар жалб этилган.

Яқин кунларда яна «Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши», «Кишининг шахсий гигиенаси», каби темаларда лекция уюштириш планлаштирилди.

В. СКОРОДУМОВ.

Тошкентдаги «Под'ёмник» заводи ишчилари КПСС XX с'езди шарафига социалистик мусобақани кун сайин кенгайтирмоқдалар. **Суратда:** кундалик нормасини 2,5 ҳиссадан ошириб бажараётган механика цехининг илғор ишчиси **Д. Раҳмонов** иш устида.

В. Сироткин фотоси.

Фан ва техника янгиликлари

ЕРОСТИ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

Кейинги пайтларда «Витязь» деган илмий-текшириш кемасида олиб борилган экспедиция даврида совет океанологлари Тинч океан ҳавзасида шу вақтгача биологияга ма'лум бўлмаган чуқур сувости балиқлари ва денгиз фаунасининг бошқа вакиллари борлигини аниқладилар. Лекин бу олимларни қаноатлантирмади, улар денгиз ҳайвонот дун'ёсининг ҳаётини табиий шароитда кузатишга имконият берадиган усул топишга ҳаракат қилдилар.

СССР Фанлар академиясининг Океанология институтида сувости телевидениеси учун махсус аппаратура конструкция қилинди. Бу аппарат ҳозир бирнеча ҳавзада текширишдан ўтказилмоқда. Унинг тузилиши жуда содда. Аппаратура сувга тушириладиган узатучи камерадан, барабандан ва экспедиция кемасида турадиган қабул қилучи телевизордан иборатдир. Сувости телевидениеси учун қилинган аппаратуранинг биринчи нусхаси «Ленинград Т-2» телеприёмниги асосида конструкция қилинди. Ҳозир «Авангард» телеприёмниги асосида катта экранли янги установка ишлаб чиқилмоқда. Шу кунларда сувости телевизион установкаси блан балиқларнинг ҳаётини ўрганиш устида иш олиб борилмоқда.

ШЕСТЕРНЯ ТАЙЁРЛАШДА ЯНГИ УСУЛ

Шестерня — ҳозирги замон машина ва станокларида кўп ишлатиладиган асосий детальдир. Шестерня тишларининг устки қатлами қаттиқ, ички қисми эса бирқадар бўшроқ бўлади. Шунинг учун бу детални тайёрлаш қийин ва у, кўп меҳнат талаб қиладиган ишдир.

И. В. Сталин номли Москва автомобиль заводи мутахассислари шестерняларни юқори частотали ток кучи ва махсус автоматик агрегатда тайёрлаш йўлини топдилар. Бу янгиликнинг қўлланилиши натижасида ҳарбир шестерня илгаригидек 7 — 8 соатда эмас, балки 45 —60 минутда тайёрланадиган бўлди. Меҳнат унумдорлиги 8 — 12 баробар ортиши блан бирга, ҳарбир деталь олдингидан 40 процент арзонга тушаётир.

ФЕЛЬЕТОН

Маданият саройидаги юлғичлар

Г. И. Горбунов директор бўлди-ю бош бухгалтер Лексиннинг занглаган пичоғи яна мой кесиб, ялтираб қолди. Негаки, иковининг зуваласи бир чиқди. Я'ни Горбунов — мўри бўлса, Лексин унда бурқсиган тутун бўлди, иккаласи бир ёқадан бош чиқаришди. Ҳафсала блан енг шимариб, ишга тушишди. Сал кунда Лексин «биринчи почин» деб Горбуновга 2 минг 392 сўмни тутқазди ва ОРСнинг 6-нчи магазинидан турли товарлар олинди, деб 2117 сўм 46 тийин ва 274 сўм 54 тийин буроманд (харажат)ни ифодаловчи иккита қалбаки ҳужжатни папкага тикиб қўйганлигини айтди.

Бош бухгалтернинг ҳамирдан қил суғиргандай бу «нозик» ишидан хурсанд бўлган Горбуновнинг оғзи қулоғига етди.

— Сиз, — деди у Лексинга, — аслида менинг муовиним ҳам ҳисобланасиз, мен сизга ишонаман, ишни пухта қилинг.

— Хотиржам бўлсинлар...

Шу кундан бошлаб бош бухгалтер Лексин Темирйўлчилар Маданият саройида ўзи хон, кўланкаси майдон бўлиб қолди. У, давлат молия-касса қоидасини бузиб, сарой учун буюмларни счет орқали эмас, нақд пулга сотиб олабошлади. Негаки, «чўтали» ҳам чиқиб туради-да.

Ҳафталар ва ойлар ўтди. Горбунов маишатга муккасидан берилиб кетиб, энггагини «яримта»лик устига қўйиб, хуррак отадиган бўлди. Башарти уйғониб қолиб хомиза тортгудай бўлса, Лексин унинг оғзига 100 грамм қуйиб, рўпарасида кўзини лўқ қилиб, пашшасини қўриб ўтирди. Горбунов ана шу алпозда тонг оттиравердн. Саройнинг қанчадан-қанча маблағини Лексин истаганича исроф қилаверди, ўзи олди, Горбуновга берди ва қарз сўраганларга улаш-улаш қилди. Чкалов шаҳридан келган Музика-комедия театрининг артистларидан Гиндингга 14 минг 663 сўм, Рабиновичга 3 минг 915 сўм қарз берганини ва улар қарзни узмай паққос еб юборганини мисол қилиб келтирсак кифоя. Лексин биргина шу театр коллективига жам'и 24 минг 842 сўм қарз берди. 1954 йил охирига келиб, бу сочилган пуллар 122 минг 213 сўмни ташкил этди. Горбунов «оқ» ичишни тарк этган куни бу суммадан воқиф бўлиб, ўтакаси ёрилаёзди. Лексин унга таскин берди:

— Тариқча ташвишланманг, қарз бериш бизда янгилик эмас.

— Қарзни узмасаларчи?! — Кўзларини чақчайтириб сўради Горбунов.

— Бунинг ҳам иложини топамиз, — деди Лексин, — даргоҳимиз кенг, қўлимиз узун. 1953 йилда ҳам сарой пулидан 275 минг 300 сўмни қарзга улашган эдик. Ҳа деганда ундириш қийин бўлди. 100 минг сўмини темир йўл бошқармамиз, 175 минг 300 сўмини эса, ўзимиз унга-бунга харажат қилдик, деб қоплаб юбордик.

— Яшанг шаввоз! Буёғига ҳам ҳуш'ёр бўлинг. Пул масаласидаги ҳужжатларга менга имзо чектиринг.

— Ҳалиям шундай қилаяпман.

Янги — 1955 йил арафасида ҳамтовоқларнинг ўрганган кўнгиллари ўртаниб, нафслари ҳаккалак отиб кетди. Улар 38 минг 343 сўмни жиғилдонларига урдилар ва омон қолиш учун бу суммани ҳам турли харажатларга қўшиб юбордилар. Ревизор-бухгалтер Котляр бу ўғирликдан хабардор бўлди-ю, лекин индамади. Чунки, Лексин унга 1985 сўмни қистирган эди.

Горбунов раҳбарлигида Лексин томонидан сарой маблағининг «хайр-эҳсон» этилишини айтмайсизми. Ўтган йили 21 кишига қонунга хилоф равишда 200 сўмдан тортиб 1000 сўмгача аванс берилган, бу аванс нима мақсадда берилганлиги нома'лум. Саройнинг шаҳар районларида ишловчи кассирларига белгиланган 746 сўм маош ўрнига 1500 сўмдан маош тўланган (сабаби бизга қоронғи), мавсум учун директор ўринбосари лавозимига ишга олинган Цинцадзега 1500 сўм ўрнига 5250 сўм миқдорида маош тўланган. Мана бу фактлар Темирйўлчилар Маданият саройи бухгалтериясида давлат молия-касса қоидасига мутлақо риоя қилинмаслигидан далолат беради, сарой бухгалтерия ишлари чалкаштириб юборилганлигини та'кидлайди.

Темирйўлчилар Маданият саройида талон-тарож ишлари фақат шугина эмас. Чиллаки-чиллакини кўриб чумак урганидай саройнинг бошқа айрим хизматчилари ҳам хиёнат йўлига ўтиб олганлар. Чунончи, кино-театрнинг контролёрлари Гушчина ва Болотновалар ҳар сеансда 50 тамошабинни залга нормадагидан ортиқ киргазиб, улардан қистирма пул олишни касб қилганлар. Биллиардхонада ишловчи Койнова бир кунда 452 сўмлик билет сотиб, 74 сўмлик билет сотдим деб, қўлга тушиб шарманда бўлгани сир эмас. Бу ҳали холва. Сарой мулкини «ўзиники» қилиб уйига олиб кетган ўғри хизматчиларга нима дейсиз. Болалар секторининг мудири Гришина юмшоқ диван, думалоқ стол ва тўртта стульни уйига олиб бориб, анқов раҳбарлардан беҳад миннатдор. Ойнали диван ва битта шкафни уйига олиб кетган киномеханик Вайнер ҳам хурсанд. Шундай қилиб, саройнинг 8 та дивани, 19 та шкафи, 177 та дераза пардаси ва жуда кўп стулларини Горбуновнинг ҳамтовоқлари ўмариб кетишган. Бундай талон-торожликларни санайберсак, охирига етиб бўлмайди. Яқинда сарой молия-касса ишини 37 кун давомида текширган махсус комиссия бу торт-тортнинг охирига етди. Текширишда юқорида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Катта акт тузилди. Актни ўқиб чиққан Горбуновнинг жазаваси тутди, у комиссия олдида гўё ҳечнарсага тушунмагандай Лексинга қараб ўшқирди:

— Бу қанақа хиёнат?!

— Ҳужжатларга ўзингиз имзо чеккансиз, — деди бепарволик блан Лексин.

Бош бухгалтер Лексин ўз вазифасидан четлатилганига 2 ойча бўлди. Лексинни ўз паноҳида сақлаб, бу муттаҳамнинг хиёнатдан иборат кирдикорларини яширишда ёрдам бериб келган темир йўл касаба союз комитетининг бош бухгалтери Дьяченкога нисбатан ҳечқандай чора кўрилмади. Директор Горбуновнинг эса бошини силаб қўяқолишди.

Лексин кетгандан буён бош бухгалтер бўлиб ўртоқ Спицин ишламоқда. Спицинга нисбатан Горбуновнинг ҳадиги кун сайин ошмоқда. Чунки, Спицин Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни муносабати блан саройдан Москвага юборилган ансамбль коллективи темирйўлчи ишчи хизматчилардан бўлмай, ниқобланган мутахассис артистлар эканлигини ошкор қилиб қўйди ва бу артистларга қонундан ташқари пул тўламаслик ҳақида Горбунов блан анча ғижиллашиб олди. Горбунов унга мушт кўрсатиб дўқ урди:

— Бу ерда сен эмас, мен хўжайин, ўчакишма! Нах, ишдан ҳайдаб юбораман!

Ҳарқалай, Горбуновнинг айтганича бор. Бўлмаса, комиссия текширгач, фош қилинган жиноятлари ёпилиб, у ўз ўрнида қолармиди. Илдизи маҳкам-да. Ойболта керак!

Мавлон ИКРОМ,
С. НЕСТЕРОВИЧ.

ОҒИР САНОАТИМИЗНИНГ ИЛҒОР КИШИЛАРИ

Яна жонажон касбда

Алексей Игнатьевич ўз сўзида қат'ий туриб олди.

— Мен бундан аввал ҳам сизга бу ҳақда кўп гапирдим. Завод бошлиғи ва партия ташкилотининг секретари, қолаверса цех бошлиғи ҳузурида бирнеча бор бўлдим. Уларга ҳам бутун орзу-истакларимни рўй-рост айтганман. Ҳаммалари менинг режамдан хабардор. Лекин...

— Алексей Игнатьевич, бир ўйлаб кўринг. Ахир ҳа деб «лекин» деяверишдан бирор фойда чиқадими, — деди МПС заводи кадрлар бўлимининг бошлиғи Михаил Филиппович Назаренко жиддий вазиятда.

— Мен ўйлайманки, ҳеч шубҳасиз чиқади. Бунга ишончим комил, — кескин жавоб берди Алексей Игнатьевич.

— Борди-ю, аксинча бўлиб чиқса-чи. Унда нима дейсиз?

— Ҳузурингизга келаман. Гапнинг пўст калласини айтаман. Уддасидан чиқаолмадим дейман, хато қилибман дейман, кечирим сўрайман. Лекин...

— Шу «лекин»дан бошқа тузукроқ гап қуриб қолдими. Яна такрорлайсиз-а!

— Михаил Филиппович, бу сўз ҳозир менинг бутун вужудимни, фикру-хаёлимни қуршаб олган. Юрсам дилимда, сўзласам тилимда беихтиёр такрорланади. У, мени қайноқ ҳаётга цехга — станок ёнига етаклаяпти. Мақсадимга эришмагунча уни ҳечбир тарк этаолмайман.

Алексей Игнатьевичнинг куйиб-пишиб гапираётганини сезган Михаил Филиппович бирор сўз айтолмай, сукут қилди. Тирсакларини столга тираган ҳолда бошини икки қўли орасига олди-да, чуқур хаёлга чўмди. Бу вақт у, станоклар гуруллаб ишлаб турган цех ҳаёти блан контора ҳаётини бир-бирига ҳартомонлама таққослаб кўрди. Туппа-тузук ишлаб турган бир инженер-планировшчикнинг нима учун станок ёнига шунчалик жон куйдириб интилаётгани тўғрисида кенг мулоҳаза юритди. Унинг кўнглидан: «Жонли ҳаёт, мускулларни роса тоблайдиган, обдон чиниқтирадиган меҳнат, ҳарқандай нормаларни ортда қолдириб кетадиган ғайрат ва ташаббус... Янгиликларни туғдирадиган, янги ихтиро'лар, рационализаторлик таклифларини вужудга келтириб, воята етказадиган манба'» деган иборалар, жумлалар ўтди. Сўнгра қаддини кўтарди-ю, ўйчан кўзларини Алексей Игнатьевичга тикди.

— Демак, сўзингиз қат'ий?

— Бошқа ҳечқандай мулоҳазанинг бўлиши мумкин эмас.

— Бўлмаса эртагача яна бир марта ўйлашиб кўрамиз.

— Лекин масала бизнинг фойдамизга ҳал бўлиши керак.

— Ишонаверинг.

Алексей Игнатьевич ўз миннатдорчилигини изҳор қилиб, ўрнидан қўзғолар экан, Михаил Филиппович: «масала-ку ҳал бўлиб кетар. Аммо «лекин»га ҳайронман. У, яна такрорланаверармикан ёки сизни узил-кесил тарк этармикин» дея ҳазиллашди. Бу сўз Алексейга қаттиқ та'сир қилди шекилли, қаҳ-қаҳ уриб кулиб юборди ва кабинетдан чиқиб кетди.

У, эртасига ишдан сўнг яна шу ерда ҳозир бўлди. Михаил Филиппович уни одатдагидек самимий қарши олар экан:

— Қани, суюнчингизни чиқаравериng, — деди стол устида ётган аризага кўз югуртиб, — ҳаммалари рози бўлишди.

Алексей ўзида тўла ишонч ҳосил қилмоқ учун аризани шошиб қўлига олди, унинг чап бурчагига ёзилган резолюцияни қайта-қайта ўқиди. Орзуси рўёбга чиққанига қувонди.

— Раҳмат, Михаил Филиппович, раҳмат. Лекин суюнчисига қарздорман.

— Ана холос. Ҳамон ўша «Лекин». Назаримда, бунда бирор ҳикмат борга ўхшайди.

Алексей ўрнидан қўзғалар экан:

— Бор бўлганда қандай, — деди.

Тун. Осмон булутли. Атроф-теваракда туман. Ерлар сатҳида оппоқ қор. Февральнинг совуқ ҳавоси ҳамма ерда ҳукмрон. Сон-саноқсиз лампочкалар тун ва туман қўйнида нур таратиб, порлаб турибди. Табиат манзарасидан завқланиб, эртанги янги ҳаёти блан яшнаётган ва қорни ғичирлатиб, илдам қадам ташлаётган Алексей тез фурсатда уйига етиб келди, уст-бошларини ечиб, овқатланди. Бугунги газеталарни мириқиб кўздан кечирди. Болаларини эркалатди. Радио тинглади. Бўлиб ўтган воқиалар тўғрисида турмуш ўртоғига сўзлаб берди. Навбатдаги ишлар, кўнглига тугиб қўйган режалари ҳақида узоқ сўзлади...

Алексей ўрнидан турганда, вақт жуда эрта эди. Меҳнат фаолиятининг бошланишига ҳали икки соат бор. Шунга қарамай, чаққон ювинди, яхшилаб нонушта қилди-да, заводга томон йўл олди. Ҳаммадан олдин цехга келиб, хилма-хил станокларни, ранг-баранг детальларни заводга худди биринчи марта қадам қўйган кишилардек хавас блан кўздан кечирди. Ҳарбир станок олдида тўхтади, ҳарбир детальга болалардек суқланиб термулди. Вақт ўтган сари слесарьлик-йиғув цехида ишчилар сони ортаборди. Бирнеча минутдан сўнг, бошқа ҳамкасблар сингари, у ҳам иш бошлаб юборди.

Алексей Игнатьевич Фокин авваллари ўзи инженер-планировшчик вазифасида ишлаган бу цехда янгитдан слесарьлик фаолиятини бошлаганига мана ҳозир бир йилдан ошди. У, шу бир йил ичида ҳартомонлама ўсди, слесарьлик сан'атини мукаммал эгаллади, актив жамоатчи-коммунист ва рационализатор-слесарь сифатида танилди.

Бир куни шундай воқиа юз берди: қандайдир зарур бир нарсани ахтариб юрган Алексей бортовочний станоқ ёнидан ўтаётганида бирдан тўхтаб қолди, унинг атрофида куйманиб ишлаётган ишчининг ҳаракатини диққат блан кузатди. Бу вақт тепловоз секцияси учун совутғич пластинани бортовка қилишга тайёрланаётган ҳалиги ишчи станокнинг тепасига ўрнатилган приводной дискни қўл кучи блан зўр бериб айлантирар ва унга мис пластинани тезроқ жойлаштиришга интилар эди. Броқ, у, қанчалик жадал ҳаракат қилмасин, барибир, ишнинг унуми унчалик сезилмасди.

Ишдаги бундай унумсизлик Алексейнинг ғашини келтирди. Тоқати тоқ бўлди, шекилли, қошларини чимириб, станок олдидан узоқлашди. Аммо у, кўнглига бир нарсани маҳкам тугиб қўйди. Юрса ҳам, турса ҳам худди шу нарса тўғрисида ўйлади. Охири бир қарорга келди: «Станокда, асосан, ҳечқандай нуқсон йўқ. Фақат приводной дискни алмаштириш керак, ишчини ортиқча меҳнатдан, қўл кучи сарфлашдан халос этиш керак. Ўрам пластинасини дискка тўғридан-тўғри ўрнатиш йўлини топиш керак».

Бу таклиф, дастлаб цех раҳбарлари муҳокамасига, сўнгра завод раҳбарлари ва рационализаторлик бюроси муҳокамасига тақдим этилди. Жуда соз ва мақсадга мувофиқ бўлгани сабабли тезда амалга оширилди. Алексей томонидан ясалган янги приводной диск синаб кўрилганда, яхши натижа берди: бортовкачи ишчи қўл меҳнатидан қутилди, меҳнат унуми ошди, маҳсулот таннархи камайди. Бир метр совутғич пластинани бортовка қилиш учун авваллари 11 тийин сарфланган бўлса, энди 5 тийин сарфланадиган бўлди.

Аммо Алексей рационализаторлик соҳасидаги биринчи муваффақияти блан қаноатланиб қолмади. У, кузатиш, ўқиш-ўрганиш ишларини изчил давом эттирди. Ҳаммавақт ютуқдан сўнг «лекин» блан бошланадиган ҳаётий мулоҳазалар блан яшади. Ўтган ишга бугуннинг, бугунги ишга эрта ва келажакнинг кўзи блан қаради, доимо олға интилди, социалистик мусобақада олдинги марраларни эгаллаб, касбдошларини илғорлик минбарига чорлади. Шу блан бирга, ишлабчиқариш майдонларидан рационал фойдаланиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, барча ишчиларнинг бир ме'ёрда ишлашини та'минлаш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш, коллектив ўртасида оммавий-сиёсий, сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга қаратилган муҳим тадбирларни белгилаш ва амалга оширишда цех бошлиғи Е. Т. Дожучаев, партия ташкилотининг секретари П. П. Дюменев ўртоқларга яқиндан ёрдам бериб турди. Жамоат ишларида актив қатнашди, илғор иш тажрибаларини мунтазам ўртоқлашди. Ўзига бириктиб қўйилган шогирд — Маҳмуд Мирзажоновга ўз касбини ўргатиб, уни қисқа вақт ичида моҳир слесарь қилиб етиштирди.

Мирзажонов шу кунларда мустақил ишламоқда, кундалик нормасини 250 — 300 процентга етказиб адо этмоқда, юқори сифатли маҳсулот бермоқда. У, ўз устозидан ўрнак олиб, бошқа ёш ишчилар қатори, завод ҳузуридаги ишчи-ёшлар кечки мактабида ўқимоқда.

— Халқда «ўқимаган шу дамда, туртинар ҳар қадамда» деган мақол бор, — дейди Алексей ёшлар блан қилган суҳбатларида, — бу мақол кўпйиллик умрнинг қаймоғидир. Ахир ўйлаб кўринг: саноатимиз, қишлоқ хўжалигимиз, транспортимиз йилдан-йилга ривожланмоқда, янгидан-янги қудратли техника блан қуроллантирилмоқда. Ана шу техникани бошқармоқ учун нима керак? Албатта ўқув блан бирга билим ҳам керак. Шундай экан, ўқиш, билим олиш сиз ва биз учун доимо ҳаётий ва зарурий нарса бўлиши лозим.

Қат'ий иродали, сўз блан иш ўртасида бирлик бўлишини севадиган рационализатор-слесарь Алексей Игнатьевич Фокин бутун фаолияти блан бошқаларга намуна кўрсатмоқда. У, цех партия ташкилоти секретарининг ва «Сборщик» деворий газетаси редакторининг ўринбосари сифатида жамоат ишларида актив қатнашишдан ташқари, Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институти кечки бўлими механика факультетининг 3-нчи курсида муваффақиятли ўқимоқда.

Алексей институтда бўлиб ўтган ёзги имтиҳон сессиялари вақтида актив иштирок этди. У, бу имтиҳон сессияларига ҳар жиҳатдан пухта тайёргарлик блан кирди ва металл технологияси, материаллар қаршилиги, темир йўл умумий курси фанларидан яхши баҳоларга имтиҳон топширди. Эндиликда рационализатор-слесарь қайноқ, тинч ижодий меҳнат қўйнида янги туйғулар блан яшамоқда.

Яқинда Михаил Филиппович уни ўз кабинетига чақирди.

— Хўш, ишлар қалай? — сўради бошлиқ Алексейни ўтиришга таклиф этар экан.

— Ҳозирча чакки эмас, — жавоб берди Алексей стулга ўтирар-ўтирмас, — лекин, очиқ айтиш керакки, буни ҳали етарли деб бўлмайди. Биз шу кунгача нимага эришган бўлсак, унинг ҳаммаси ўтган кунларимизнинг маҳсулоти. Ҳозир олдимизда бажарилиши албатта зарур бўлган ва КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган июль Пленуми томонидан қўйилган улуғвор вазифалар турибди. Биз бугунимиз ва эртамизга худди шу вазифалар нуқтаий назаридан қарашимиз зарур. Олдинга интилмасак ютқизиб қўйишимиз мумкин...

Суҳбат узоқ давом этди. Михаил Филиппович коммунист-слесарьнинг мулоҳазаларидан, ютуқлар ҳақида танқидий фикр юритишидан мамнун бўлди ва унга ишда янги муваффақиятлар тилаб, завод дарвозасигача бирга чиқди-да, қўл қисиб хайрлашди.

Ш. ТОҲИРОВ.
Тошкент МПС машинасозлик заводи.

Ёш ишчиларнинг техника ўқуви

Ташоблпромсоветнинг «9 май» кровать артелида ёш ишчиларнинг ишлабчиқариш ва техника ўқувига алоҳида э'тибор берилмоқда. Шу мақсадда қисқа муддатли ҳар-хил курслар ташкил этилаётир.

Яқинда инженерлардан И. М. Берлин ва М. С. Штейман ўртоқлар раҳбарлигидаги икки группадан иборат ишлабчиқариш ва техника ўқуви курсида машғулотлар тугади. Шилипповшчик-никелировшчиклар ва слесарь-кроватьчилар группасини 50 киши тамомлаб чиқди. Уч ойлик машғулотлар давомида шилипповшчик-никелировшчик группасидагилар электротехника, унинг гальвоник қопламалардаги роли масалалари, гальвоник қопламаларнинг энг янги методлари блан танишдилар. Шу блан бирга, никелла ванналарининг (янги) рецептлари ҳақида тўлиқ ма'лумот олдилар. Слесарь-кроватьчилар группасидагилар эса, слесарьлик иши бўйича умумий тушунчага эга бўлишдан ташқари, ҳунармандчилик кооперацияларининг илғор корхоналаридаги «Промет» (Ленинград) артелидаги кровать ишлабчиқариш слесарь-новаторларининг энг янги методларини атрофлича ўргандилар.

Курсни тамомлаганлар ортдирган малакаларини ишлабчиқаришга жорий қилмоқдалар. Улар КПСС XX с'ездига бошланган социалистик мусобақада актив қатнашиб, катта муваффақиятларга эришаётирлар. Шилипповшчиклардан Н. Я. Брутт, А. Ҳошимов, А. Бобоев, никелировшчиклардан Т. Қосимов, слесарьлардан А. Ким, А. Мажидов, Э. Қосимов ўртоқлар кундалик нормаларини 140—150 процентдан бажариб, а'ло сифатли маҳсулот бермоқдалар.

Янги қурилишлар

Гулистон районидаги Фрунзе номли колхозда кейинги бир йил ичида 70 дан ортиқ колхозчи ўзларига янги уй-жой қуриб олди. Колхозчи хонадонларига электр чироқлари ва радио точкалар ўрнатишга катта э'тибор берилмоқда.

Колхозда катта гараж, правление учун кўркам бино қурилди, қишлоқ кўчаларига тош ётқизилди. Далачилик бригадалари телефонлаштирилди.

Колхоз правлениеси электр станцияси, катта клуб биноси қуриш ишини тезлаштириб юборди. Яқин йиллар ичида ҳаммом, меҳмонхона, стадион қуриш планлаштирилган.

Ғўзани ер шароитига қараб табақалаб суғориш ҳосилга-ҳосил қўшади

Чиноз районидаги Ленин номли колхознинг сувчиси ўртоқ Нажим Исроилов, фақат ўзига бириктирилган участкада ғўза суғоришни уюштирибгина қолмайди, балки колхоздаги бошқа сувчиларга ҳам доим яқиндан ёрдам бериб келади. Кўп ҳолларда колхознинг бригада, звено бошлиқлари ўз далаларидаги ғўзаларни суғориш вақти, тартибини белгилаш учун ўртоқ Исроиловга мурожаат қилиб турадилар.

Яқинда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг коллегияси ўртоқ Нажим Исроиловга «Суғориш устаси» деган фахрли унвон берди ва уни значок блан мукофотлади. **Суратда: сувчи Н. Исроилов.**

ИЛҒОР СУВЧИЛАР

Верхне-волинск район, Шўрўзак қишлоқ советидаги Свердлов номли колхознинг 8-нчи бригадасида ғўзани суғоришга тажрибали пахтакорлардан сувчилар тайинланган. Бригаданинг Уринбой Дўсов ва Муҳаммад Жўраев ўртоқлар бошлиқ бўлган звеноларида ғўза парвариши кундан-кун кучайтирилиб, ғўзани суғоришга катта аҳамият берилмоқда. Звено бошлиқлари Дўсов ва Жўраев ўртоқлар ўзларига қарашли 40 гектар ернинг ғўзасини яхши парвариш қилиб, мўл ҳосил етиштириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

Ғўза парваришини кучайтиришда ва пахтадан мўл ҳосил етиштиришда суғоришни яхши ўтказиш — ҳал қилучи роль ўйнайди. Шунинг учун Дўсов блан Жўраев ўртоқлар ғўзаларни суғориш ишларини ўзлари бошқариб бормоқдалар. Улар колхознинг энг яхши сувчиларидан ҳисобланадилар. Звено ерлари паст-баланд тепаликлардан иборат. Сув ер шароитга қараб таратилмаса, айрим карталарга сув бормай қолиши мумкин. Шунинг учун моҳир сувчилар паст-баланд ерларни табақаларга бўлиб, сув таратмоқдалар ва ғўза кўчатларининг бир хилда ривожланишига эришмоқдалар. Дўсов блан Жўраев ўртоқлар ҳар куни суғориш нормасини 1,5—2 ҳисса ошириб бажармоқдалар. Звено ерлари ҳозир 3-нчи суғоришдан чиқарилди.

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг звено бошлиғи ўртоқ Х. Авазов бирнеча йиллардан бери ўз звеносида сувчилик вазифасини ҳам бажариб келаётир. Ўртоқ Авазов, сувчи фақат ўқариқдан эгатга сув таратишгина эмас, балки ғўзанинг тобини билиш блан бирга, ернинг паст-баландлигини, сизот даражаси ва картадаги ҳарбир жойнинг ҳолатини ҳам билиши керак, шусиз ғўзани тўғри ва қондириб суғориш мумкин эмас, дейди. **Суратда:** звено бошлиғи, уста сувчи ўртоқ **Х. Авазов.**

Н. Меламед чизган сурат.

Ғанимат кунлардан унумли фойдаланамиз

Ҳозир ҳарбир пахтакорнинг э'тибори ҳосилнинг тақдири ҳал этиладиган ғанимат кунлардан тўла ва унумли фойдаланишга, ҳар гектар ерда мўл ҳосил етиштиришга қаратилган. Ма'лумки, ғўза энг кўп ҳосилни, айни август ойида тўплайди. Шу блан бирга сентябрьда очиладиган, я'ни отбор ва биринчи сорт пахталарни берадиган кўсаклар ҳам ана шу август ойида тўлишиб етилади. Шунинг учун бу ойда ғўза парвариши жуда нозик ва мас'улиятли иш бўлиб қолади.

Бизнинг бўлимимизда бу йил 478 гектар ерда ғўза ўстирилмоқда. Биз чигит экишдан бошлаб, то шу дамгача ғўзани ўз вақтида илғор агротехника талабларига қаттиқ риоя қилганимиз ҳолда парвариш этиб келдик. Масалан, бутун майдондаги ғўза қатор оралари 7 марта узунасига 3 марта кўндалангига культивация қилчинди. 3 марта сифатли чопилди. Ер шароити ва ғўзанинг ривожланиш даражасига қараб, биз ўсимликни асосан 2 марта озиқлантирдик. Лекин шундай ерлар ҳам бўлдики, улардаги ғўзаларни май ойида, шунингдек шоналаш—гуллаш даврида икки марта эмас, уч марта ўғитлашга ҳам тўғри келди. Шундай қилиб, биз ғўзаларимизни текис ривожланишини та'мин этдик. Ғўзалар ўз вақтида суғорилди. Шунинг учун ғўзаларимиз мўл ҳосил тугмоқда, ҳозир ҳар туп ғўзада ўрта ҳисобда 12—13 тадан кўсак бор.

Август ойида ғўза устида қиладиган асосий ишимиз суғориш ва шунга боғлаб туриб қатор ораларини ишлашдир. Суғоришдан кейин қатор ораларини ишлашда биз биринчидан ўсимлик илдизларини ҳаво ва нам шароитини яхшилашни, иккинчидан бегона ўтларни йўқотишни кўзда тутамиз. Бу жуда муҳим. Чунки яқин кунларда машина блан пахта териш бошланади. Агар биз ҳозирдан бошлаб бегона ўтни йўқотмасак терим машиналарининг унумли ишлаши та'мин этилмайди.

Шу кунгача 280 гектар ердаги ғўза барги орқали озиқлантирилди. Бизда бу иш 5 сентябрьгача давом этади. Айрим участкаларда ғўзаларни 2 марта барги орқали озиқлантирамиз. Бўлимимизнинг ишчи механизаторлари ҳозирги ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Ш. ДОДОЖОНОВ,
Оққўрғон районидаги Сталин номли 17-нчи совхоз 1-нчи бўлимининг бош агрономи.

Ҳосил мўл бўлади

Чиноз районидаги Ленин номли колхознинг ўртоқ Мадумар Бахтиёров бошлиқ бригаданинг 62 гектар ердаги ғўзалари барқ уриб ўсиб, ҳосилини кундан-кунга кўпайтирмоқда. Бригаданинг меҳнатсевар а'золари механизаторлар блан ҳамкорликда ишлаб, барча ғўзаларни 5 марта культивация қилдилар, уч марта минерал ва маҳаллий ўғитлар блан озиқлантириб, уч марта най усулида қондириб суғордилар. Ғўза парваришида Ё. Матқобилова, М. Ёқубова, М. Сидиқов каби ўртоқлар мавжуд имкониятлардан тўла ва унумли фойдаланган ҳолда меҳнат қилиб, кундалик нормани ортиғи блан бажараётирлар.

Айниқса, бригаданинг С. Абдураҳмонов, С. Беков ўртоқлар бошлиқ звено а'золари социалистик мусобақада олдинги қаторда бориб, давлатга ҳар гектардан 18 центнер ўрнига 27 центнердан ҳосил бериш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Ш. ДУЙСЕНОВ.

Ғўза табақалаб суғорилмоқда

Сирдар'ё районидаги Тарас Шевченко номли ва «Коммунизм» колхозларининг а'золари ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи — августда ғўза парваришини ҳечбир сусайтирмасдан давом этдирмоқдалар. Бутун майдонлардаги ғўзалар табақалаштирилган ҳолда суғорилиб, культивация, чопиқ қилинмоқда. Далаларни бегона ўтдан тозалаш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш айниқса қизгин олиб борилмоқда. Ғўзалар кенг кўламда барг орқали озиқлантирилаётир, айрим жойлардаги ғўзалар суғориш вақтида сувга оқизилган маҳаллий ўғит блан ҳам озиқлантирилмоқда.

«Коммунизм» колхозида ғўзалар, айниқса мўл ҳосил тугмоқда. Буни кўрган колхозчилар янада ғайрат блан ишлаб, ҳар гектар ҳосилига яна камида 2 центнердан ҳосил қўшиш учун курашмоқдалар.

Т. ҲАЙДАРОВ.

Кекса пахтакор звеносида

Мирзачўл районидаги Сталин номли колхознинг кекса а'зоси ўртоқ Файзихола Жўраевани районда ҳамма танийди. Ўртоқ Жўраева 20 йилдан бери шу колхозда звено бошлиғи бўлиб ишлаб келмоқда.

— Звеномиз а'золари, — дейди Файзихола Жўраева, — ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятни ҳар йили ортиғи блан бажаради. Биз, ҳар йили колхознинг ўртача ҳосилига қараганда ҳар гектаридан 10—15 центнердан ортиқ ҳосил топшираётирмиз.

Файзихола Жўраева пахтадан мўл ҳосил етиштиришда бошқаларга ўрнак бўлганлиги учун ҳам жонажон Москвага уч марта боришга муяссар бўлди. Файзихола Москвада кўрганларини ҳали-ҳали ўз ҳамкасбларига завқ-шавқ блан сўзлаб беради.

Звено а'золари ўтган йили гектаридан 45 центнердан ҳосил етиштирган бўлса, бу йил 50 центнердан ҳосил олиш учун курашаётирлар. Ана шу мақсад блан барча ғўзалар 4 марта икки томонлама культивация, 4 бор чуқур чопиқ қилинди ва уч марта минерал ҳам маҳаллий ўғитлар аралашмаси блан озиқлантирилди.

Мактубдан илҳомланган звено а'золари ғўза парваришини янада кучайтириб, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун астойдил курашаётирлар.

Х. САГИЗОВ.

Гектаридан 35 центнер ҳосил олиш учун

Гулистон районидаги илғор «Красная заря» колхозида ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлиги зўр меҳнат кўтаринкилиги блан ўтаётир. Август ойи учун белгиланган тадбирлар изчиллик блан амалга оширилмоқда. Бу тадбирлар системасида ғўзани суғориш марказий ўринни олган. Қатор ораларини ишлаш суғоришнинг бориши блан қаттиқ боғланган. Колхоз правлениеси 950 гектар ердаги ғўзани суғориш учун 75 сувчи ажратган. Ҳарбир сувчи ўз участкаси ва графигига эга. Графиклар агроном, полевод, бригада ва звено бошлиқлари блан бамаслаҳат тузилган.

Йирик участкаларни бир йўла сувдан чиқариш учун бирнеча кишидан иборат сувчилар группаси ташкил қилинган. Буларга уста сувчилар раҳбарлик қилмоқда.

Колхознинг ба'зи участкаларида ер шароити ҳархил. Бундай участкалар ғўзасининг ҳолатига қараб сидирғасига эмас, балки айрим жойлар танланиб суғорилмоқда.

Ғўзалар барг орқали ҳам озиқлантирилмоқда. Бу ишда қишлоқ хўжалиги авиациясидан фойдаланиш блан бирга, МТСдан келтирилган ОДН машиналари ҳам ишлатилаётир.

«Красная заря» колхозининг а'золари КПСС XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, бу йил ҳар гектар ердан ўтган йилги 27 ўрнига 32 центнердан ҳосил бериш мажбуриятини олдилар.

О. ТИЛОВБЕРДИЕВ.

Ижод кунт блан меҳнат қилишни талаб этади

(Газетхонларимиз ше'рларига обзор)

Партия ва ҳукуматимиз етакчилиги остида халқимизнинг фаровон ҳаёти мавж уриб, қишлоқ ва шаҳарларимиз тобора обод бўлмоқда. Совет кишилари фидокорона меҳнат қилиб, социалистик хўжалигимизнинг барча соҳасида янгидан-янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Редакциямизга келаётган ше'рларда куйланаётган темалар ана шу совет кишилари ҳаётини акс эттиришга бағишланган. Совет армияси сафида хизмат қилаётган **С. Тўлагановнинг** «Ўзбекистондан салом!», «Саломнома», тошкентли **У. Муҳиддиновнинг** «Магазинда», «Уйларим» сарлавҳали ше'рлари бунга мисол бўлаолади.

Ҳаваскор шоир Ўлмас Муҳиддиновнинг «Магазинда» сарлавҳали ше'ри икки илғор колхозчи аёлнинг яқинлашиб келаётган ҳосил тўйига кўраётган тайёргарлигини ёритишга бағишланган. Ше'р ўзининг ўйноқилиги, унда баён қилинаётган фикрларнинг аниқлиги блан киши диққатини жалб қилади. Автор кампир тилидан гапирар экан:

Ҳаркимнинг ҳам ўз истаги бор,
Ҳаркимнинг ҳам ўз дид, ҳаваси.
Эрта бизда ҳосил тўйи-ку,
Тузукми, чит кийсам, холаси? — дейди.

Юқоридагидек ўйноқи мисра'ларда автор бадиийликка, фикрий аниқликка эришган бўлса, ше'рнинг қолган мисра'ларида жиддий камчиликларга йўл қўйган:

Хазиллашди сотучи туриб:
— Ҳа, холажон, чит кўйлакларчи?
— Бо, айланай, билиб гапиринг,
Шохи кўйлак бўлса ҳам гарчи. (?).

Бу тўртликда авторнинг нима демоқчи эканлиги равшан эмас, айниқса охирги мисра мужмал.

Ўлмас Муҳиддиновнинг ше'рида мавжуд бўлган фикр саёзлиги кўпчилик ҳаваскор шоирларнинг ижодларига ҳам хосдир. Бекободли **Х. Отақуловнинг** редакциямизга юборган «Агитатор», «Байроқдорлар» сарлавҳали ше'рларида бу камчилик яққол кўриниб турибди. «Агитатор» ше'рида автор колхоз далаларида фидокорона меҳнат қилаётган колхозчиларнинг ҳурматига сазовор бўлган агитатор образини яратишга ҳаракат қилади. Лекин, автор ҳаётни чуқур ўрганмаслик ва қофиябозликка берилиб кетиши натижасида ўз олдига қўйган шарафли вазифани бажараолмаган:

Агитатор томон тикилган кўзлар
Юлдуз каби толиқмасдан турарди.
Таналар-чи мисоли гўзал ҳайкал
Табассум-ла назар солиб турарди(?)

Хўш, бу тўртликдан нимани тушуниш мумкин? Гап буерда агитаторни тинглаётган кишилар ҳақида кетаяптими ёки «ҳайкалдек» туриб «табассум» қилаётган «таналар» ҳақида кетаяптими, англаш қийин.

Шу авторнинг «Байроқдорлар» сарлавҳали ше'ри ҳам қуруқ риторикадан иборат. Ше'р мусобақа илғори Халилота бригадасининг меҳнатини ёритишга бағишланган. Броқ, автор бригадирнинг кўчма Қизил байроқни олиш пайтинигина юзаки тасвирлаш блан чегараланиб, ше'рнинг тўлақонли чиқишига путур етказган. Меҳнаткаш отанинг образи, орзу ҳислари очилмаган.

Ёшлик—ҳарбир кишининг гўзал, қувноқ даври. Бу даврда кишилар билим оладилар, қийинчиликларни матонат блан енгишга интилиб, келажакда фойдали кишилар бўлиб етишишга ҳаракат қиладилар. Тошкентли ҳаваскор шоир **Т. Маҳмудхўжаев** бизга юборган ше'рида ана шу темани асос қилиб олган. Лекин ёш шоир бу олижаноб темада юксак ватанпарварлик ва оптимизм пафосини куйлаш ўрнига тор, интим кечинмаларни пессимистик оҳанглардаги мисра'ларни тўқиган.

Балки илҳом вужудимизни
Қамраб қилар эди девона.
Тортиб идрок, ақл дидимизни
Тинч яшаш бўларди бизга бегона(??).

Бу—ёш шоирнинг ўз устида жиддий ишламаганлиги, сўзларнинг ма'ноларига етарли э'тибор бермаганлигининг натижасидир.

Ҳарбир иш сингари ше'р ёзиш сан'ати ҳам кунт ва сабот блан меҳнат қилишни талаб этади. Пала-партишлик блан ёзилган ше'рлар ўқучига ҳечқандай бадиий завқ, ма'навий озиқ бермайди. Яна мас'улиятсизлик, шошма-шошарлик блан ёзилган ше'рлар ўз олдига қўйилган жанговар вазифасини бажараолмайди.

Қўшиқнинг текстини ёзиш шоирдан жуда катта мас'улиятни ва юксак бадиий маҳоратни талаб қилади. Чунки, қўшиқ жуда ихчам, равон ва содда бўлиб, мукаммал бир мазмунга эга бўлиши керак. Унда давримизнинг энг олий идеялари, кишиларимизнинг ватанпарварлиги ва меҳнат фронтида эришаётган қаҳрамонликлари бадиий бўёқларда моҳирона тасвирланиб берилиши керак. Унинг мисра'лари ниҳоятда содда, равон, қофия ва туроқлари ўринли тузилган бўлиши шарт. Шу жиҳатдан қараганда тошкентли **Т. Абдиқодировнинг** «Ёрим бор»» **А. Қурбоновнинг** «Пахтазорим» сарлавҳали қўшиқлари бадиий ва ғоявий жиҳатдан газетахонлар талабига жавоб бераолмайди.

Ёрим ўзи меҳнатсевар,
Пахтани терар чаққон.
Барча гаплар эсдан чиқар
Кўзига—кўзим тушган-он...

Бунда ёш автор ёрининг меҳнатсеварлигини ва узининг унга муҳаббатини тасвирламоқчи бўлган, лекин бу фикрлар бирбири блан узвий боғланмаган.

Ше'р ва қўшиқларнинг фикрий саёз, бачкана ва бадиий жиҳатдан бўш бўлмаслиги учун кунт ва сабот блан меҳнат қилиш, классик ва совет шоирларининг энг яхши асарларини пухта ўрганиш, ўз тили, бадиий маҳорати устида чарчамай ишлаш талаб қилинади. Ана шундагина халқимизга манзур бўладиган бадиий асарлар ижод этиш мумкин.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Ленин район ўй-жой бошқармасидаги найрангбозлар

Ленин район уй-жой бошқармаси бошлиғи Завьялов ва бошқарманинг бош инженери Уколов ўртоқларнинг меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларига нисбатан бюрократларча муносабатда бўлаётганликлари, уй-жойларни ремонт қилишда қонунга хилоф хатти ҳаракатлари 1-нчи Малогоспиталь проезд 19-нчи уйда туручи биз меҳнаткашларни жуда таажжубга солмоқда.

Биринчи Малогоспиталь проездида 6 оила яшовчи 19-нчи уй 1930 йилдан 1945 йилгача Ўздавнашр ихтиёрида эди. Ўздавнашр қарийб 15 йил давомида бу уйни бирор марта ремонт қилмади. Натижада уйдаги хоналар ёмон аҳволга тушиб ремонтга жуда муҳтож бўлиб қолди. Ремонт қилишнинг уддасидан чиқолмаган Ўздавнашр ўзига қарашли бу уйдан воз кечишга мажбур бўлди. Мана шундан буён, я'ни қарийб 10 йил давомида бу ҳовли Ленин район уй-жой бошқармаси ихтиёрида. Уйнинг уй-жой бошқармаси ихтиёрига ўтганидан бизлар анча хурсанд бўлиб, бу бошқарма бизнинг уйларимизнинг эгаси сифатида унга яхши қарар эскириб, авария ҳолатига келиб қолган жойларини ремонт қилар, деб умид қилган эдик.

Лекин амалда бундай бўлиб чиқмади. Ленин район уй-жой бошқармаси ҳам ўз хўжалигининг ҳолидан хабар олмади. Уйдаги хоналарнинг аҳволи илгаригидан ҳам ёмонлашди. Уй-жой бошқармасига бирнеча марта мурожаат қилдик, ҳечқандай ўзгариш бўлмади. Охири айримларимиз ўз ҳисобимиздан хона ва томларни ремонт қилишга мажбур бўлдик. «Эскини ямагунча, эсинг кетади» дегандек, бизларнинг ўзимиз ремонт қилишда жуда қийналдик, хоналар эпга келмади. Бизлар яна уй-жой бошқармасига мурожаат қилишга мажбур бўлдик.

Биринчи марта биз уйимизни ремонт қилиш, унинг фасадини авария ҳолатдан сақлаб қолиш тўғрисида 1953 йилнинг ноябрь ойида уй-жой бошқармасига мурожаат қилган эдик. Қилган илтимосимиз қандай натижа беришини жуда кўп кутдик. Ниҳоят 1954 йилга келганда титул рўйхатлар тузилди, ишнинг ҳажми белгиланди. Лекин, «ишчи кучи йўқ» баҳонаси блан ремонт амалга оширилмади. 1955 йилнинг 24 январида бизлар иккинчи марта Ленин район ижроия комитетининг раиси ва шаҳар уй-жой бошқармасига мурожаат қилиб, уйни ремонт қилиш тўғрисида район уй-жой бошқармасига кўрсатма беришни сўрадик. Бизларнинг аризамизга асосан уй-жой бошқармасининг инженери келиб, уйни кўздан кечирди ва авария ҳолатидаги фасадни, тунукалари эскириб, тешилиб қолган томни дарҳол ремонт қилиш зарур эканлиги ҳақида қат'ий фикрга келганини айтди. Шу йилнинг апрелида эса, уй-жой бошқармасининг бош инженери ўртоқ Уколов уй май ойида ремонт қилинади, деб ва'да берди...

Май, июнь ҳам ўтиб, июльга келганда уйда кутилмаган ҳодиса юз берабошлади. Бутун уй ва ундаги хоналарни ремонт қилишга, биринчи галда авария ҳолатидаги фасадни тузатишга бизларнинг аризаларимиз туфайли ажратилган 10.000 сўмлик маблағ бош инженер Уколов томонидан ўзбошимчалик блан бошқа мақсадга сарф этилабошланди. Уйда бизлар блан гастрономнинг бош бухгалтери ўртоқ И. И. Тутов ҳам туради. У ишғол этган уйлар ремонтни талаб этмайди. Ўртоқ Тутовнинг ўзи уйини ремонт қилиш тўғрисида уй-жой бошқармасига бирор марта ҳам мурожаат қилмаган. Шундай бўлишига қарамай бош инженер Уколов ўртоқ Тутовнинг уйини капитал ремонт қилиш учун кўрсатма берди. Унинг икки уйига 1,5 тонна алебастр сарф этилди, ҳали яроқли бўлса ҳам печьлар ва уйнинг поллари, эшик ва деразалар олмаштирилди.

Қилинаётган ремонт бизнинг аризаларимизга мувофиқ бўлмаётгани, ремонт қилиниши зарур бўлган уйлар инженер Уколов томонидан тузилган сметага кирмай қолгани тўғрисида район уй-жой бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Завьяловга билдирдик ва ундан сметага бошқа, ремонт қилиниши зарур жойларни ҳам киритишни сўрадик. Бизнинг сигналимиз ва талабамизга ўртоқ Завьялов қулоқ солгиси ҳам келмади.

Район уй-жой бошқармаси ва унинг бошлиғи ўртоқ Завьялов меҳнаткашларнинг ҳақли талаб ва аризаларини қачонгача менсимай юради? Ленин район ижроия комитетининг раҳбарлари ҳам уй-жой бошқармасидаги найрангбозларнинг нотўғри хатти-ҳаракатларига зарба бермаётирлар.

А. ЕРЗИН,
Е. БАЛНОКИНА,
И. СОБИР.

Ўртачирчиқда шов-шув кўп, амалий иш оз

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Мактубида август ойида ҳам ғўза парваришини тўхтатмай давом эттириш тавсия қилинган. Бу Мактуб Ўртачирчиқ районининг барча колхозларида муҳокама қилинди, махсус кенгаш ўтказилди. Кенгаш қатнашчилари ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари парваришини янада кучайтириш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилдилар. Ана шу мажбуриятга кўра август ойида барча майдондаги ғўза икки марта культивация қилиниб, чопилиши, авжи паст ғўзалар эса, уч марта парвариш қилиниши ва 9500 гектар ердаги ғўза бегона ўтлардан тозаланиши керак эди.

Кенгашдан кейин районда катта шовшув кўтарилди, жойларга вакиллар юборилди. Хўш, шундан кейин ғўза парваришида жиддий ўзгариш бўлдими?

Шуни айтиш керакки, Ўртачирчиқ районига келган Андижон область ва Пискент район пахтакорларининг вакиллари текширишда «Ленин йўли», Куйбишев номли колхозлар ва айрим илғор бригада, звенолар ғўза парваришини яхши уюштириб, мўл ҳосил етиштираётганликларини қайд қилдилар. Аммо улар умуман район колхозларида ғўза парвариши Мактубда тавсия қилинган даражада уюштирилмаётганини аниқладилар.

Дарҳақиқат, кейинги пайтларда район колхозларида ғўза парвариши ҳаддан ташқари секин, тўғриси ўзибўларчилик блан олиб борилмоқда. Айрим колхозларда культивация, чопиқ аллақачонлар тўхтатиб қўйилган. М. Горький номли, Сталин номли, Энгельс номли колхозларда учинчи чопиқ ҳамон тамом бўлмаган. Район бўйича бир кунда ўрта ҳисобда бор-йўғи 143 гектар ердаги ғўза тўртинчи ва 58 гектар ердаги ғўза бешинчи марта чопиқдан чиқарилди. Мажбуриятда кўрсатилган 9500 гектар ердаги ғўза эса, ҳалигача ўтдан тозаланмаган. Шундай қилиб, район партия комитети ва район ижроия комитети томонидан ғўза парвариши юзасидан тузилиб, колхозларга юборилган кунлик ва беш кунлик график системали равишда бажарилмай қолмоқда. Тўртинчи культивация юзасидан берилган беш кунлик топшириқ этиги икки процент бажарилган.

Ворошилов номли колхоз раиси ўртоқ Қирғизбоев кейинги кунларда дала ишларига раҳбарликни бўшаштириб юборди. Бу ерда ҳамма иш бригада бошлиқларига ташлаб қўйилган. Контрольлик йўқлигидан колхозчиларнинг ба'зилари қишлоқда бошланиб кетган тўй-томошаларда, айримлари эса, ўзларининг шахсий ишлари блан юрипти. Ба'зи кунлари айрим бригадаларда икка кунлаб иш бўлмайди. 11 «Универсал»нинг биттаси ҳам ишламаётир.

Колхознинг Алиқул Сотбоев бошлиқ бригадасида ғўза парвариши тўхтатиб қўйилган, дейиш мумкин. Дала шийпони олдидаги уч гектар ғўзани ғумай, шўра ўраб кетган. Айрим жойларда 4 — 5 сотик ердаги ғўзалар суғорилмаганидан қовжираб нобуд бўлмоқда. Бригаданинг катта асфальт йўл ёқасидаги 6 гектар ердаги ғўзасига сув таралганича қаралмаган. Суғорилган ғўзалар эса, ўз вақтида культивация қилинмай қотириб юборилган. Бунинг устига пайкал ўртасидаги 5 — 10 эгат культивация қилинмай қолдириб кетилган. Элибоев бошлиқ бригаданинг сувчилари ҳам ўз вазифаларига анашундай мас'улиятсизлик блан қарамоқдалар. Сувлар кўчаларга оқиб исроф бўлмоқда. С. Алисултонов бошлиқ бригадада аҳвол бундан ҳам ачинарли. Бригаданинг 35 гектар ердаги ғўзаси пала-партиш суғорилиб, агротехника қоидаси бузилган ва тобида культивация қилиниб чопилмаганидан, ер тарс ажраб, ғўзанинг илдизи шамоллаган. Бунинг натижасида шона, ҳатто тугунчалар тўкилиб, етиштирилган дастлабки ҳосил нобуд бўлмоқда. Бригадада меҳнат интизоми жуда бўшашиб кетганидан айрим кишилар ишга қатнашмайди. Қатнашганлари эса кунлик нормани бажармай, барвақт кетиб қоладилар.

Қудрат Мусоқов бошлиқ бригадада ғўзалар кетма-кет суғорилади. Аммо культивация қилиб чопилмайди, ерда нам йўқ. Сувчи Икром Сайдазов бўлса, ғўзаларга сувни тарайдида, кейин даладан кетиб қолади. Мироб Саримсоқ Холетов бўлса иш тепасида бир ҳафталаб бўлмайди. Бундай бепарволик натижасида сув 8-нчи бригадага қарашли ғўзаларнинг пуштасини ўпириб кетган. Мироб Холетовнинг ўз бошимчалиги колхоз раиси Қирғизбоев, партия ташкилотининг секретари Рихсиев ўртоқларга ма'лум бўлса ҳам, уларга нисбатан уставга мувофиқ чора кўрилмаётир.

Ворошилов номли колхознинг Қайтмас участкасидаги ғўзаларнинг авжи паст, ҳосили кам. Культивация, чопиқ ва суғориш бир-бирига боғлаб олиб борилмаётир. Дала мудири ўртоқ Аббос Хонтўраевнинг хотини Менгул Матожиева 8-нчи бригада бошлиғи. У 105 гектар ердаги ғўзанинг тақдирини вақтинча табельчилик қилаётган, ўқучи Мўминовга топшириб қўйган. Бригада бошлиғи Матожиева кўпдан буён далага чиқмайди. Табельчи Мўминовнинг гапига ҳечким қулоқ солмайди. Колхозчилар хоҳлаган вақтларида ишга чиқиб, хоҳлаган вақтларида кетиб қоладилар. Бу аҳвол ғўза парваришининг кечикишига сабаб бўлмоқда. Бригаданинг 30 гектар ердаги ғўзаси ўз вақтида чопиқ, культивация қилинмаганидан тизза бўйи ўт ичида қолган. Ернинг этагидаги 10 гектарлик картада ўтдан ғўзани ажратиб бўлмайди. 15 август куни бригада даласида ҳеч ким бўлмади. Колхозчилар қишлоқ советининг секретари Эсонбоев блан колхозчи Шолбоевнинг тўйига кетиб қолганлар. Шу куни ҳатто далада сувчи ҳам бўлмади. Хўжамуротова, Омонова, Айнақулова, Бурхонова сингари колхозчилар 15 кундан буён ишга чиқмайди. Бу тўғрида колхоз правлениесига расмий ҳужжат ҳам топширилди. Лекин прогулчиларга нисбатан ҳечқандай чора кўрилмай келади. Колхоз раиси ўртоқ Қирғизбоев бригадаларда жуда камдан-кам бўлади.

Умуман колхозда ғўза парваришининг бўшаштириб юборилиши натижасида ғўзалар ҳосилдан қолиб, шона-тугунчалари тўкилиб ҳосилга катта путур етмоқда. Бу ҳол колхоз ҳамда район раҳбарларини нима учундир ташвишга солмаётир.

Ғўза парваришидаги нуқсонлар биргина Ворошилов номли колхозда эмас, Хрушчев номли, Ленин номли ҳатто пешқадам «Ленин йўли» колхозининг 9, 11-нчи бригадаларида ҳам содир бўлмоқда. Ленин номли колхознинг раиси О. Зокиров, Хрушчев номли колхознинг раиси Ваққосов ўртоқлар район партия комитетига «ғўза парваришидаги камчиликларни тезда бартараф қиламиз» деб, бир эмас, бирнеча марта ва'да бердилар. Аммо ва'да-ва'далигича қолиб кетди. Ғўза парвариши аввалгидек ўзибўларчиликка ташланди. Хрушчев номли колхозда 150 гектар ердаги ғўзадан бошқаси ўсишдан, ҳосилдан қолган. Бу аҳвол колхоз раиси Ваққосов, партия ташкилотининг секретари Пўлатов ўртоқларни нима учундир ташвишлантирмаётир.

Район колхозларида ғўзани суғориш йўл қўйиб бўлмаслик даражада судралмоқда. Сувдан фойдаланиш назорат қилинмайди. Кўпчилик бригада-звенолар ғўзани бостириб суғориб, агротехника қоидасини бузмоқдалар. Бунга Республика сув хўжалиги министрлигининг Ўртачирчиқ район участкаси бошлиғи ўртоқ Эм А. В. ҳам айбли. Чунки, у сувдан фойдаланишдек, муҳим ишни миробларгагина топшириб қўйган. Шу сабабли ғўза сифатсиз суғорилиб, бунинг устига культивация қилинмаётир.

Шуни ҳам айтиш керакки, райондаги ҳар иккала МТС август ойи учун берилган топшириқни мутлақо қониқарсиз бажарди. Ҳар иккала МТСда тракторларнинг кўпчилиги ишламай бекор турипти. МТС директорлари Пак Сан Ер, Акопян ўртоқлар мавжуд техникани ишга солиш юзасидан зарур чораларни кўрмаётирлар.

Район партия комитетининг секретари Бердиев, район ижроия комитетининг раиси Сотволдиев ўртоқлар колхозлардаги барча куч ва моддий-техника воситаларини ғўза парваришини янада кучайтиришга сафарбар этишлари, мусобақадошларнинг қимматли таклифларини тўла амалга ошириб, ҳосилнинг тезда етилиши ва барча майдонда мажбуриятни та'минлайдиган даражада мўл ҳосил етиштириш тадбирларини тўла амалга оширишлари лозим.

А. АБУБАКИРОВ,
«Мўл ҳосил учун» газетасининг редактори.

Ш. КУЗАНБОЕВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Босилмаган хабарлар изидан

Редакцияга келган хатларнинг бирида Калинин район Калинин қишлоқ Советидаги Карл Маркс номли 17-нчи ўрта мактабда ўқув ва тарбия ишлари ёмон аҳволга тушиб қолгани, мактаб директори Абдураҳмон Расулев эса ўз шахсий манфаатини кўзлаб, ўқув-тарбия ишлари блан мутлақо шуғулланмагани ва шу каби жиддий камчиликлар кўрсатилган эди. Редакция фактларни аниқлаш ва чора кўриш учун хатни район ижроия комитетига юборган эди.

Меҳнаткашлар депутатлари Калинин район Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ғофуровнинг редакциямизга хабар қилишича хат юзасидан текшириш ўтказилиб, натижаси район партия комитетининг бюро мажлисида ҳамда район ижроия комитетининг йиғилишида муҳокама қилинган. Мактабда интизомнинг бўшашгани, давоматнинг камайгани, ҳатто VIII, IX, X ва бошқа синфлардан ўқучиларнинг кетиб қолгани, шунингдек мактабни янги ўқув йилига тайёрлашда ҳам жиддий нуқсонларга йўл қўйгани учун Расулев директорлик вазифасидан бўшатилган.

СОВЕТ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ КХДРДА БЎЛИШИ

ПХЕНЬЯН, 18 август. (ТАСС). Мамлакат озод қилинган куннинг 10 йиллиги байрамида қатнашиш учун Корея Халқ-Демократик Республикасига келган Совет ҳукумат делегацияси республиканинг ҳаёти блан танишиш мақсадида кечаги кундан бошлаб саёҳат қилмоқда. КПСС Марказий Комитети секретари А. Б. Аристов бошчилигидаги Совет ҳукумат делегациясига КХДР министрлар кабинети раисининг ўринбосари Пак И Ван ва КХДР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Ли Дон Ген ҳамроҳдирлар. Делегация Пхеньяндаги тўқимачилик комбинатида бўлди, Пхеньяндан 60 километр масофадаги Хванхэ металлургия заводини, шунингдек Жанубий Пхеньян вилоятининг Чунхва уездидаги қишлоқ хўжалик кооперативларидан бирини бориб кўрди. Делегация а'золари ишчилар, инженерлар ва деҳқонлар блан қилган суҳбатларида тиклаш ишлари, корхоналар қурилиши қандай бораётганлиги блан, қишлоқ хўжалик кооперативларининг ривожланиши блан қизиқдилар.

ГЕРМАНИЯ-СОВЕТ ДЎСТЛИГИ ОЙЛИГИ ОЛДИДАН

БЕРЛИН, 19 август. (ТАСС). АДН агентлиги билдиради: Кеча Германия Демократик Республикасида германия-совет дўстлиги ойлигига тайёргарлик кўручи ва бу ойликни ўтказучи ташаббускор комитетнинг ташкилий мажлиси бўлди.

ГДР бош министри О. Гротеволь ташаббускор комитетнинг раиси қилиб сайланди. Комитет составида раҳбар давлат арбоблари, демократик партиянинг ва оммавий ташкилотларнинг арбоблари, шу жумладан ГДР бош министрининг ўринбосарлари В. Штоф, О. Нушке ва Л. Больц, ГБСП Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'зоси ва ГДР Халқ палатаси раисининг биринчи ўринбосари Г. Матерн, германия-совет дўстлиги жамиятининг раиси Ф. Эберт, Халқ палатаси президиуми раисининг ўринбосари Э. Гольденбаум, демократик Германия Миллий фронти Миллий кенгаши президиумининг раиси Э. Корренс бор. Отоқли олимлар, сан'ат арбоблари, халқ корхоналарининг ишлабчиқариш илғорлари ва бошқалар ҳам комитет а'золаридир.

Ташаббускор комитетнинг мажлисида Германия Демократик Республикасидаги германия-совет дўстлиги ойлигини 1955 йилда 29 октябрьдан 30 ноябрьгача бўлган даврда ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Мажлисда комитетнинг Германиянинг шарқий ва ғарбий қисмларидаги барча ватандошларга қарата чиқарган мурожаати ҳам қабул қилинди. Бу мурожаат герман-совет дўстлиги ойлигини бутун немис халқининг Совет Иттифоқи блан дўстликни мустаҳкамлашга, Европада хавфсизликни та'минлаш учун, бирлашган, демократик тинчликсевар ва мустақил Германияни вужудга келтириш учун курашишга қат'ий қарор берганлигини кўрсатучи намойишга айлантиришга чақиради .

Чехословакия Ҳиндистонда фотоаппаратлар ишлаб чиқарадиган завод қуради

ПРАГА, 18 август. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентлиги билдиради: Чехословакия мутахассислари ҳозирги вақтда Ҳиндистонда янги фотоаппаратлар заводи қуриш проекти устида ишламоқдалар. Ҳиндистон фотоаппаратлар ишлаб чиқаришга доир техника ҳужжатларини ҳам топширишни Чехословакиядан сўради.

Чехословакия машинасозлик заводлари Ҳиндистонга завод учун керакли ускуналарни етказиб берадилар. Чехословакия мутахассислари бу ускуналарни Ҳиндистонда ўрнатадилар ҳамда ҳиндистонли техниклар ва ишчиларга бу ускуналар блан муомала қилишни ўргатадилар.

Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланишга бағишланган халқаро илмий-техника конференцияси

ЖЕНЕВА, 18 август. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун радиактив изотоплари секциясида иш бошланди. Бу секция радиактив изотопларини ишлаб чиқариш ва улардан фан ҳамда техникада, қишлоқ хўжалигида, медицинада ва бошқа тинч мақсадларда фойдаланиш блан боғлиқ бўлган бирқанча проблемаларни муҳокама қилади.

Бугунги мажлисда тақдим этилган докладларда турли мамлакатларда радиактив изотопларни қўлланиш ва ишлаб чиқаришга доир умумий масалалар ва, жумладан радиактив изотопларнинг нур сочиш дозиметриялари блан боғлиқ масалалар қараб чиқилди.

Секциянинг мажлисида Чехословакия делегати Ч. Шиманенинг, шунингдек Австралия, АҚШ, Англия ва бошқа мамлакатлар делегатларининг докладлари тингланди.

Илгари хабар берилгандек, физика ва реакторлар секцияси мажлисларида турли хилдаги янги ва янада мукаммал ядро энергетик реакторларининг бирқанча мамлакатларда ишлаб чиқилган кўпгина проектлари муҳокама қилинди.

16 августда секцияда бу масала ҳақидаги докладлар муҳокама қилинабошлаган эди. Бу муҳокама турли мамлакатларнинг олимлари анча муваффақиятларга эришганликларини исбот этади.

Физика ва реакторлар секцияси мажлисларида, жумладан, Д. Хьюзнинг (АҚШ) қилган доклади ҳаммани қизиқтирган докладлар жумласидандир. Бу докладда АҚШда реакторлар блан тажриба ишлари ўтказиш учун қўлланилаётган нейтрон селекторларнинг характеристикаси берилган.

Секция мажлисида шу масала юзасидан совет олимларидан В. И. Мостовой ва В. В. Владимирскийларнинг докладлари тақдим этилди. Бу докладлардан ма'лум бўлишича, Совет Иттифоқида вужудга келтирилган нейтрон селекторлар АҚШда қурилган селекторларга нисбатан зўр кучга эгадир.

17 августда физика ва реакторлар секцияси мажлисида кўп докладлар — парчаланадиган материаллар (уран, плутония)-нинг кўндалангига ўтиши тўғрисидаги масала юзасидан кўп докладлар тингланди. Докладларда илмий-техника жиҳатидан юксак даражада ўтказилган турли экспериментлар кўрсатилди. Совет олимлари бу проблема юзасидан бирқанча доклад тақдим этдилар.

Секциянинг бугун эрталабки мажлисида муҳокама қилинган докладлар орасида, жумладан, СССР Фанлар академиясининг корреспондент а'зоси И. М. Франк ва унинг ходимлари доклади ҳамда А. К. Красиннинг доклади катта э'тиборни жалб этди. Мажлисда бу докладларни Ф. Л. Шапиро ва И. Г. Морозов тақдим этдилар. Бу докладларда реакторларда фойдаланиладиган материаллар турли физик параметрларининг интеграл ўлчовлар тўғрисидаги масала қараб чиқилади.

Физика ва реакторлар секциясининг бугун кундузги мажлисида Б. Спинрад (АҚШ) ва Д. Литтлер (Англия) томонидан қилинган докладлари ҳам анча мароқлидир.

ЯПОНИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА ЯПОНИЯ РАДИОСИНИНГ ХАБАРИ

ПЕКИН, 18 август. (ТАСС). Токио радиосининг билдиришича, кеча Япония Коммунистик партияси Марказий комитетининг пленуми бўлиб ўтганлиги тўғрисида бугун ахборат э'лон қилинган. Ахборотда айтилишича, Марказий комитет пленуми Сандзо Носакани Япония Компартиясининг биринчи секретари қилиб, Сигео Сидани ташкилот бўлимининг мудири қилиб, Иодзиро Коннони қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири қилиб ва Сиоици Касугани ёшлар бўлимининг мудири қилиб сайлаган.

ШУКРИ КУАТЛИ СУРИЯ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ҚИЛИБ САЙЛАНДИ

ПАРИЖ, 18 август. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги мухбирининг Дамашқдан билдиришига қараганда, Шукри Куатли Сурия республикасининг президенти қилиб сайланган.

ИНДОНЕЗИЯ МИНИСТРЛАР КАБИНЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЖАКАРТА, 18 август. (ТАСС). Матбуот хабарларидан ма'лум бўлишича, Харахапнинг янги кабинети ўзининг биринчи мажлисида армия тўғрисидаги масалани муҳокама қилган. Министрлар кабинети генерал Бамбанг Утойонинг қуруқликдаги кучлар штаби бошлиғи лавозимидан исте'фосини қабул қилган ва полковник Лубисни қуруқликдаги кучлар штаби бошлиғи вазифасини вақтинча ижро этучи қилиб тайинлаган.

ЮГОСЛАВИЯ ПАРЛАМЕНТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Югославия Федератив Халқ Республикаси Иттифоқ Халқ Скупшчинасининг Хорватия Халқ Республикаси собори раиси Владимир Бакарич бошчилигидаги делегацияси Совет Иттифоқи бўйлаб ўн кун саёҳат қилганидан кейин 18 августда Москвага қайтиб келди.

Югославия халқининг вакиллари Ленинградда, Киевда, Полтавада, Харьковда, Сталинградда, Сочида, Тбилисида бўлдилар.

Югославияли меҳмонлар борган ҳаммаерда Совет Иттифоқи меҳнаткашлари уларни чин кўнгилдан ва самимий табрикладилар, икки ўртада дўстона суҳбатлар бошланиб кетди. Бу суҳбатларда таржимоннинг кераги бўлмади, чунки делегация а'золари рус тилини яхши тушунар эдилар. Югослав халқининг вакиллари Украина ССР ва Грузия ССР Олий Советларининг ишлари блан ғоят қизиқдилар.

СССР Олий Совети Миллатлар Совети Бюджет комиссиясининг раиси А. М. Сафронов, СССР Олий Совети Президиумининг мас'ул ходимларидан Ю. А. Королев ва А. С. Думин, СССР Ташқи ишлар министрлиги Протокол бўлими мудирининг ёрдамчиси К. А. Кочетков, шунингдек Югославия Федератив Халқ Республикасининг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Д. Видич ва элчихона маслаҳатчиси Ф. Бабич делегацияга ҳамроҳ бўлиб юрдилар. (ТАСС).

Халқ талантларининг ижодий кўриги

Шу йил 18 августда Алишер Навоий номли опера ва балет театрида қишлоқ бадиий ҳаваскорлари республика кўриги қатнашчиларининг якунловчи концерти бўлди. Бунга пойтахт саноат корхоналарининг ишчи-хизматчилари, меҳнаткашлар ва олий ўқув юртларининг студентлари қатнашдилар.

Саҳнада қишлоқ бадиий ҳаваскорлари қатнашчиларининг миллий кийим кийган терма хори. Хор «Партия ҳақида қўшиқ» ашуласини ижро этар экан, залдагилар бу ҳаётбахш қўшиқни мароқ блан тингладилар. «Қаҳрамон қизлар» қўшиғининг ёқимли мелодияси саҳнада янграмоқда. «Роҳат». Бу куйни тинглар экансиз ҳақиқатан ҳам роҳат қиласиз. Бухоро область Ғиждувон район маданият уйининг инспектори бадиий ҳаваскорлик тўгарагининг а'зоси ўртоқ Гулкаров рубобда ана шу куйни ижро этиб, тамошабинларнинг олқишига сазовор бўлди.

Тамошабинлар Оржоникидзе район маданият уйи бадиий ҳаваскорлик тўгарагининг а'зоси, қишлоқ ўқитувчиси Попов ижро этган «Эй ухнем», Хоразм область Манғит район Калинин номли колхоз а'зоси Н. Оллоберганова ижро этган «Лазги» рақси, Андижон область Ленин районидаги Каганович номли колхоз сувчилари ака-ука Умаровлар ижро этган «Олай» қўшиғи ва Сурхондар'ё область Денов район Будённий номли колхоз сартароши Файзиев ижро этган «Россия» қўшиғини кучли қарсаклар блан кутиб олдилар.

Концертнинг иккинчи бўлими «Гулбаҳор» ва «Тановар» куйини ижро этиш блан бошланди. Ўртасарой район «Полярная звезда» колхозининг Пак-Ен-Дин бошчилигидаги ҳаваскорлик тўгарагининг а'золари ашуласи блан «Шоли янчиш», «Шоликорликда» рақсини, Самарқанд областидаги Куйбишев номли колхоз бадиий ҳаваскорларидан Шукуров ва Раҳимовлар Миршакарнинг «Ери куҳистони» ашуласини, Қорақалпоғистон АССРнинг хор коллективи «Ўйинасин» ашуласини маҳорат блан ижро этдилар.

Саҳнада қўлларига даста-даста пахта ушлаган бадиий ҳаваскорларнинг терма коллективи чиқади. Улар «Пахта» рақсини ашуласи блан жуда яхши ижро этдилар.

Сурхондар'ё область, Жарқўрғон район маданият уйи бадиий ҳаваскорлари тўгарагининг қатнашчиси область болалар боқчасининг тарбиячиси Савенкова ижро этган рус халқ қўшиғи — «Мен тоққа чиқаман» ашуласи, Бекобод район Дзержинский номли колхоз ҳаваскори Тапчи ижро этган Озарбайжон халқ қўшиғи «Тоғ қизи», Хоразм область, Гурлан район Сталин номли колхоз клубининг мудири Р. Ҳасанов ижро этган «Булбул сайраши» ҳаммага манзур бўлди,

Андижон область Избоскан район Сталин номли колхоз а'зоси Ф. Отабекова ижро этган Хоразм халқ қўшиғи «Қайдин келдинг», Октябрь районидаги Каганович номли колхоз бадиий ҳаваскорлик тўгараги қатнашчилари ижро этган «Колхозда дам олиш» ашуласини тамошабинлар қизғин кутиб олдилар.

Қишлоқ бадиий ҳаваскорлари республика кўриги қатнашчиларининг якунловчи ҳисобот концерти қишлоқ бадиий ҳаваскорлари талантларининг ёрқин намойишига айланди.

Т. УНАБОЕВ.

Суратда: қишлоқ бадиий ҳаваскорлари республика кўриги қатнашчиларининг терма коллективи «Пахта» рақсини ижро этмоқда.
В. Сироткин фотоси.

АҚШнинг қишлоқ хўжалик делегацияси Қозоғистоннинг қўриқ ерларида

ОТБОСАР **(Акмолинск области)**, 18 август. **(ТАСС махсус мухбири).** Америка қишлоқ хўжалик делегациясининг Уильям Ламберт бошчилигида Қозоғистоннинг қўриқ ерларига келган а'золари группаси бугун куннинг биринчи ярмида Акмолинск областининг Молотов районидаги Калинин ғалла совхози блан танишиб чиқди.

Бу совхознинг директори И. Е. Соловьев меҳмонларга мурожаат қилиб, бундай деди:

— Ўтган йилнинг май ойида мамлакатнинг ҳамма қисмидан буерга келган 360 йигит ва қиз совхознинг пойдеворини қурди. Ҳозирги вақтда совхознинг қандай аҳволда эканлигини ўз кўзингиз блан кўриб турибсиз. Бу ёшлар ўтган йили 25 минг гектар қўриқ ерни ўзлаштирдилар ва бу йил яна 5 минг гектар ерни ўзлаштирадилар. Америкали меҳмонлар совхознинг бу йил ёзда қурғоқчилик бўлишига қарамай, ҳар гектар ердан 18 центнергача буғдой олишини эшитиб, ҳайратда қолдилар.

Делегация а'золари совхоз посёлкасини тамоша қилдилар, клубни, касалхонани, болалар боғчасини, магазинни, ошхонани, қурилаётган ўрта мактаб биносини бориб кўрдилар. Улар совхоз тракторчилари ва комбайнчиларининг уйларида бўлдилар, улар блан узоқ суҳбат қилдилар.

Тушдан кейин Акмолинск область ижроия комитетининг раиси М. Е. Бутин Америка қишлоқ хўжалик делегацияси а'золарини қабул қилди.

Делегация а'золари бугун Отбосардан самолётда Москвага учиб кетдилар.

—0—

Чегара масалалари юзасидан Болгария-Греция битимининг имзоланиши

СОФИЯ, 18 август. (ТАСС). Болгария телеграф агентлиги Сталин шаҳрида ҳар иккала мамлакат ўртасида чегара можароларининг ва чегарани бузишнинг олдини олиш ва бартараф қилиш тўғрисидаги Болгария-Греция битими имзоланганлигини билдиради. Чегара устунлари тўғрисидаги ҳужжатлар ҳам имзоланган.

ИШЧИЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Тошкентдаги 1-нчи пойафзал фабрикасининг касаба союз комитети ишлабчиқаришда ишлаётган инженер-техник ходимларнинг соғлом бўлишлари ва маданий дам олишларига алоҳида э'тибор бериб келмоқда.

Касаба союз комитети шу йилнинг биринчи ярмида 130 кишига санатория ва дам олиш уйларига бориш учун путёвка берди. Илғор ишчилардан Маркобродова, Сиделковский, Русаков ўртоқлар Сочи, Қрим санаторияларига бориб, соғлом бўлиб келдилар. Шунингдек, ишчилардан Аҳмедов, Иноғамова, Симирнова каби ўртоқлар Қибрай, «Бурчмулла» каби дам олиш уйларида дам олиб қайтдилар. Комитет шу ойнинг охиригача санатория ва дам олиш уйларига яна 45 та путёвка беради.

ПАХТАКОРЛАРГА МАДАНИЙ ХИЗМАТ

Республика Эстрада театри меҳнаткашларга маданий хизматни кучайтириб, йил бошидан бери республиканинг шаҳар ва қишлоқларида мингга яқин концерт қўйиб берди.

Колхоз далаларида ҳосилга-ҳосил қўшиш учун қизғин кураш олиб борилаётган шу кунларда эстрада театрининг коллективи группаларга бўлиниб Фарғона, Наманган, Самарқанд, Сурхондар'ё областьларига юборилди.

Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати Ғулом Абдураҳмонов раҳбарлигидаги группа Тошкент областининг Гулистон, Верхне-волинск, Бекобод районлари, республика халқ артисти Карим Зокиров бошчилик қилаётган группа эса, Бўка ва Пискент районларининг меҳнаткашларига концертлар қўйиб бериб, уларнинг ҳурматига сазовор бўлаётирлар.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

ДИЗЕНТЕРИЯ ВА УНГА ҚАРШИ КУРАШ

Дизентерия — юқумли ва хавфли касаллик бўлиб, буни халқ ўртасида ичбуруғ (қон аралаш ичкетиш) касали деб юритилади. У фақат одамларга хос бўлган касалликлардан биридир. Дизентерия касали ифлос ариқ сувлари, ҳўл мевалар ва турли овқатли моддаларни тозалик қоидаларига риоя этмасдан исте'мол қилиш орқасида пайдо бўлади. Дизентерия микробидан захарланган организмда касалликнинг белгилари бирин-кетин пайдо бўлабошлайди. Масалан: дармонсизланиш, бош оғриқ, бадан ивишиш, иситма чиқиш, ичкетиш сингари ҳоллар дизентерия блан оғриганликнинг характерли белгиларидир.

Дизентерия микроблари тез юқучан бўлади. У касалнинг кийимбошларида, ётган ўринларида ҳам бўлади ва бемор блан бирга бўлган кишиларга осонликча юқади. Бундан ташқари бу касаллик пашшалар орқали ҳам тарқалади. Чунки пашша касал ахлатига қўниб, оёқларига, қанотига ва хартумига жуда кўп микробларни илаштириб, бориб қўнган овқатли моддаларини микроблар блан ифлослайди. Шундай қилиб, дизентерия касали ифлосликдан келиб чиқадиган касаллик дейиш мумкин.

Дизентерия микроблари организмга тушмаган тақдирда ҳам анча кун яшайолади. Масалан: сутли овқатларда 9 кунгача, кийим-кечак ва ўринбошларда 90 кунгача, ахлатда (соя жойда) 17 кунгача ўлмайди. Шунинг учун беморга қаровчи ҳарбир киши дизентерия микробларини тарқалмаслигига ҳаракат қилиши зарур. Дизентерия касали ҳамма ёшдаги кишиларда учраши блан бирга, кўпроқ бир-икки ёшли болаларда учрайди. Дизентерия блан биринчи мартаба касалланган кишиларда микроб танага тушган кундан бошлаб касаллик аломатлари рўй берабошлайди. Организмга тушган дизентерия микроблари кўпайиб, ривожланиш блан бирга, у ўзидан захарли модда (токсин) ишлабчиқариб, биринчи навбатда нерв системасининг нормал функциясини бузади.

Организмнинг турли касалликларга қарши курашиш қобилиятига қараб, дизентерия турли оғирликда ўтади. Масалан: оғир, ўртача ва енгил формаларда ўтиши мумкин. Организмнинг турли касалликларга қарши курашиш қобилияти пасайиб қолган кишиларга дизентерия касали осонлик блан юқиб, оғир формада ўтади. Беморнинг боши, қўл-оёқлари зирқираб оғрийди, иштахаси ниҳоятда ёмонлашади. Шу блан бирга беморнинг тана температураси биринчи кунданоқ кўтарилиб 40 даражагача етади. Шунда ба'зан ҳушдан кетишлик, алахлаш, еган овқатни қайт қилиб ташлашлик сингари белгилар ҳам рўй беради.

Дизентериянинг оғир формаси одатда ёш болаларда кўпроқ учрайди. Касалликнинг биринчи кунида бемор бир кеча-кундузда 20 — 50 мартагача ҳожатхонага қатнайди. Касалликнинг яна ҳам улғайиши орқасида ахлат блан келадиган қонга йиринг ҳам аралашади. Бу эса, касалликнинг оғир ва хавфли давридир. Дизентерия бошланиши бланоқ ингичка ва йўғон ичакда яллиғланиш пайдо бўлиб, касалнинг тараққий қилиши блан бирга ичак деворларида яра пайдо бўлади. Дизентериянинг бундай оғир формалари, албатта тегишли касалхоналарда даволаниши зарур. Чунки бу касаллик бошланганидан сўнг 8—10 кун ўтиши блан беморни ўлимга ҳам олиб бориши мумкин. Тез-тез қайт қилиш, ич кетиш, тана температурасининг баланд бўлиши, еган овқатнинг тўла ҳазм бўлмаслиги, беморни тезда тинкасини қуритиш блан бирга уни турли касалликларга қарши курашиш қобилиятини ҳам ниҳоятда сусайтириб қўяди. Натижада, дизентерия касалига яна турли касалликлар қўшилади. Касаллик ўз вақтида тегишли врачлар томонидан даволанмаса, сўнг беморга бериладиган дори-дармонлар ҳам та'сир қилмайдиган бўлиб қолади. Натижада дизентерия устига зотилжам, оғиз бўшлиғи шиллиқ қабатининг яллиғланиши каби касалликлар ҳам қўшилади. Беморнинг бундай оғир аҳволга тушмаслиги учун, албатта тегишли врачга кўрсатиб, уни касалхонага жойлаштириш керак.

Дизентерия қандай қилиб даволанади?

Ичкетиш бошланиши блан дарҳол поликлиника, амбулаторияга бориб, бемор ўз шикоятидан врачни тўла хабардор қилиши лозим. Касаллиги аниқланган кезларда бемор тезлик блан касалхонага жойлаштирилиши зарур. Касалхонада беморга энг юқори медицина ёрдами бериш блан бирга, атроф-теварақдаги соғлом кишилар дизентериядан сақланиб қолинган бўлади.

Касалликнинг барвақт тузалиши, беморнинг бақувват бўлишига боғлиқдир. Касал қанча заифлашиб, ҳолдан кетган бўлса, унинг тузалиши шунча кеч бўлади. Шу сабабли касаллик даврида беморни овқатдан сиқмаслик керак. Касалхонада ёки врачнинг маслаҳати блан уйда ётган беморга сульфидин, дисульфан, фтолозол, сульфозол, сульгин сингари бирқанча дориларни бериш блан касалликни даволаш мумкин. Яқинда дизентерия касалини тезда даволашга ёрдам берадиган кучли янги синтамицин ва левомицин деган дорилар топилди. Бу дорилар ҳозир дизентерияни даволашда кенг қўлланиб, жуда яхши натижалар бермоқда. Медицинада дизентериянинг олдини олиш асосий мақсадлардан биридир. Дизентериянинг олдини олиш мақсадида унга қарши вакцина ишлабчиқилган. Бу вакцина организмни дизентерияга қарши туриш кучини оширииб, уни касалланишига йўл қўймайди, касал бўлган тақдирда ҳам касаллик жуда тез тузалади.

Дизентериядан қандай қилиб сақланиш керак?

Дизентериянинг тарқалишига қарши курашиш — тозаликка риоя қилиш демакдир. Идиш-товоқларни, ўрин-бошларни, айниқса қўлни, ниҳоятда тоза тутиш зарур. Хожатхонага борган ҳарбир киши, албатта совун блан қўлини тозалаб ювиши керак. Чунки, хожатхона дизентерия микроблари энг кўп тарқаладиган ерлардан бири ҳисобланади. Фақат водопровод сувинигина исте'мол қилиш зарур. Водопровод суви бўлмаган ерларда ариқ сувларини, албатта, қайнатиб сўнг исте'мол қилиш зарур. Сув қайнатилганда дизентерия микроблари ва бошқа касалликлар микроблари ўлиб, сув тозаланади. Идиш-товоқлар овқатга ишлатиладиган бўлса, дарҳол ювилиши лозим. Агарда тозалаб ювилмаса унга пашшалар қўниб хартумидаги, оёқларидаги ва қанотидаги дизентерия микробларини идиш-товоқларга ташлаб кетади.

Оилада бирон киши ичкетиш касали блан оғриши бланоқ дарҳол врачга мурожаат қилиш зарур. Агарда вақтни ўтказиб, касаллик анча улғайгандан сўнг врачга мурожаат қилинса, беморнинг даволаниши узайиб кетади ва кўп азоб чекади.

Болаларни тозалик қоидаларига тўла риоя қилиб тарбиялаш, уларни соғлом бўлиб ўсишлари, витаминли, таркибида етарли даражада оқлиқ, ёғ, карбон сув моддалари бўлган овқатлар блан ўз вақтида та'минлаш, соф ҳавода, қуёшда чиниқтириш уларни дизентерия ва бошқа турли касалликлардан доимо ҳоли тутишда катта аҳамиятга эга. Ҳўл меваларнинг ҳамма хилини ҳам исте'мол қилишдан илгари, албатта, қайноқ сув блан ювилиши, ҳовлида пашшаларнинг кўпайишига йўл қўймаслик керак.

Ана шу юқорида айтилганларга тўла риоя қилингандагина дизентерия касаллигининг тарқалишига йўл қўймаслик ва унинг олдини олиш мумкин.

З. КАРИМОВ.

Медицина фанлари кандидати.

СУД ЗАЛИДАН

Ўғри жазоланди

Ҳечқаерда ишламай, ма'лум бир жойда яшамасдан юрган З. Назарова деган шахс Ташунивермаг прилавкасидан штапель полотнони ўғирлайди.

Назарова ўғирлик қилиб турганда милиция ходимлари томонидан ушланади.

Яқинда, Тошкент шаҳар Марказий район 6-нчи участка халқ суди Назарованинг ишини кўриб, давлат мулкини ўғирлагани учун уни 7 йил муддат блан ахлоқ тузатиш меҳнат лагерига юборишга ҳукм қилди.

Редактор **З. ЕСЕНБОЕВ.**

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 20, 21, 23, 24/VIII да 60 кишидан иборат **Татаристон АССР Давлат ашула ва рақс ансамблининг гастрольлари.** Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» (кеч соат 10 гача), НАВОИЙ номли (кеч соат 10 гача,) «ЁШ ГВАРДИЯ» (кеч соат 10 гача) «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — янги бадиий фильм **Қанотлардаги юлдузлар.**

«РОДИНА» — кеч соат 10 да **Насриддин Бухорода.**

НАВОИЙ номли — кеч соат 10 да **Кето ва Котэ.**

«ИСКРА» — кеч соат 9 дан **Сиз блан қайдадир учрашган эдик.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 10 да **Чўққилардаги шарпалар ғойиб бўлмоқда.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ХИВА», КИРОВ номли — **Қанотлардаги юлдузлар.**

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз **Мардлик мактаби,** кечқурун **Тожик халқининг байрами.**

1 Май кўча, 1-нчи уйда турувчи **Аня Залмоновна Азимованинг** Чимкент тракти, 13-нчи уйда турувчи Михаил Иванович Булгаковдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район, 2-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор— 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136 Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142

Р. 06763. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1488.